

Sikkerhedsstyrelsen

29. april 2013

/anntan-erst

Erhvervsstyrelsens høringssvar vedrørende udkast til bekendtgørelse om varmfordelingsmålere, der anvendes som grundlag for fordeling af varmeudgifter og udkast til bekendtgørelse om krav til målerinstallatører, som monterer, skalerer og servicerer varmfordelingsmålere.

ERHVERVSSTYRELSEN

Dahlerups Pakhus
Langelinie Allé 17
2100 København Ø

Tlf 35 29 10 00

Fax 35 46 60 01

CVR-nr. 10 15 08 17

erst@erst.dk

www.erst.dk

Erhvervsstyrelsen har via Høringsportalen konstateret, at Sikkerhedsstyrelsen har sendt ovenstående bekendtgørelser i høring. Erhvervsstyrelsen anmoder Sikkerhedsstyrelsen om at sende alle erhvervsrelevante lovforslag og udkast til bekendtgørelser i høring i Erhvervsstyrelsen, således at de administrative konsekvenser kan blive vurderet. I forbindelse med nationale høringer bedes styrelsen benytte følgende e-mailadresse letbyrder@erst.dk. I forbindelse med EU-høringer anvendes følgende e-mailadresse: letbyrder-i-EU@erst.dk.

I forhold til bekendtgørelsesudkastene har TER følgende bemærkninger om de administrative konsekvenser.

Administrative konsekvenser

Med § 9 i *bekendtgørelse om varmfordelingsmålere, der anvendes som grundlag for fordeling af varmeudgifter* skal virksomhederne fremover efter anmodning stille en række oplysninger til rådighed for forbrugerne. Disse oplysninger er virksomhederne allerede i besiddelse af, hvorfor den administrative byrde udelukkende bliver, at samle disse oplysninger og udarbejde et dokument til forbrugerne, hvori disse beskrives. Da både populationen og antallet af anmodninger er ukendt, finder TER det ikke muligt at kvantificere det administrative tidsforbrug, som forslaget forventes at medføre.

Med § 4 i *bekendtgørelse om krav til målerinstallatører, som monterer, skalerer og servicerer varmfordelingsmålere* skal virksomhederne fremover anmelde deres certificering ved både opstart og ophør af deres målerinstallatørvirksomhed. Tidligere skulle virksomhederne ansøge om dette. Fremover skal dette blot anmeldes ved at vedlægge deres certificering. Der vil derfor være tale om en marginal administrativ lettelse for de berørte virksomheder.

Med § 8 i samme bekendtgørelse skal virksomhederne efter anmodning give Sikkerhedsstyrelsen en række oplysninger om de varmfordelingsmålere, som de har monteret og løbende servicerer. Tidligere skulle disse indleveres ved en årlig afrapportering. TER vurderer derfor, at de administrative byrder vil være uændret, da virksomhederne fortsat skal indsamle oplysningerne og blot slipper for at sende dem ind.

Med venlig hilsen

Katrine Brems Olsen

Fuldmægtig

Tlf. direkte 41 72 71 43

E-post: KatOls@erst.dk

København, den 1. maj 2013

Høringssvar til udkast til bekendtgørelse om varmfordelingsmålere, der anvendes som grundlag for fordeling af varmeudgifter, samt bekendtgørelse om krav til målerinstallatører, som monterer, skalerer og servicerer varmfordelingsmålere - Sikkerhedsstyrelsens j.nr. 515-10-00001.

Andelsboligforeningernes Fællesrepræsentation (ABF) takker for de fremsendte udkast til bekendtgørelse om varmfordelingsmålere, der anvendes som grundlag for fordeling af varmeudgifter, samt bekendtgørelse om krav til målerinstallatører, som monterer, skalerer og servicerer varmfordelingsmålere.

ABF imødeser en forenkling af reglerne om varmemålere, der anvendes til fordeling af varmeudgifter.

Udkast til bekendtgørelse om varmfordelingsmålere, der anvendes som grundlag for fordeling af varmeudgifter

ABF er overordnet enig i, at en varmemålerbruger bør kunne forlange en skriftlig tilkendegivelse fra varmeleverandørens side om, hvorvidt målingen, der ligger til grund for varmfordelingens beregning, er behæftet med fejl. Det er ligeledes hensigtsmæssigt, at en certificeret målerinstallatør inddrages i denne tilkendegivelse, såfremt foreningen er ude af stand til at udarbejde en sådan tilkendegivelse på egen hånd.

Ved at benytte ordene "klage" samt "begrundet svar" i udkastets § 11, indikerer Sikkerhedsstyrelsen, at der er tale om en delegation af adgangen til at afgøre tvister vedrørende ordningen til varmeleverandøren, og at varmeleverandørens begrundede svar er en forvaltningsretlig afgørelse. Da det ikke i bekendtgørelsen er angivet, at der med de foreslåede regler er tale om at tillægge private parter deciderede offentligtretlige beføjelser, synes begreberne "klage" og "begrundet svar", at, skabe usikkerhed om indholdet af "klageordningen".

ABF foreslår derfor, at der benyttes andre ord i stedet for ordene "klage" og "begrundet svar", således at der ikke kan være tvivl om, at reglerne ikke forpligter varmeleverandøren, herunder en privat andelsboligforening, til at træffe afgørelse i forvaltningslovens forstand. Samtidig vil det være hensigtsmæssigt, hvis der redegøres nærmere for relationen mellem varmeleverandør og varmemålerbruger i tilfælde af uenighed, herunder hvilke konsekvenser en klage har for den konkrete varmeregning.

**Andelsboligforeningernes
Fællesrepræsentation**

Vester Farimagsgade 1, 8. sal
1606 København V

ABF er interesseorganisationen for de private andelsboligforeninger. ABF varetager foreningernes interesser over for politikere og myndigheder. ABF tilbyder desuden juridisk og økonomisk rådgivning, kurser, arrangementer og medlemsbladet ABFnyt. ABF har mere end 4800 medlemsforeninger og repræsenterer knap 100.000 andelshavere.

Tlf. 33 86 28 30

abf@abf-rep.dk
www.abf-rep.dk

ABF har ingen kommentarer til bekendtgørelse om krav til målerinstallatører, som monterer, skalerer og servicerer varmfordelingsmålere.

Med venlig hilsen

A handwritten signature in black ink, consisting of a large, stylized 'L' followed by a horizontal line extending to the right.

Line Himmelstrup
Chef for Politik og Jura

sik@sik.dk

Fællesorganisationen

abf

Din andel - vores kompetencer

København, den 3. maj 2013

Tilføjelse til høringssvar til udkast til bekendtgørelse om varmfordelingsmålere, der anvendes som grundlag for fordeling af varmeudgifter, samt bekendtgørelse om krav til målerinstallatører, som monterer, skalerer og servicerer varmfordelingsmålere - Sikkerhedsstyrelsens j.nr. 515-10-00001.

ABF fremsendte den 1. maj et høringssvar til Sikkerhedsstyrelsen vedrørende ovennævnte bekendtgørelsesudkast.

ABF er efterfølgende blevet gjort opmærksom på, at det vil kunne få ikke ubetydelige økonomiske konsekvenser for de "små" varmelieferandører som fx andelsboligforeningerne, hvis ikke de oplysninger, de pålægges at udlevere (forslaget til varmfordelingsmålerbekendtgørelsen, § 9), allerede findes i det kontrolsystem, som varmelieferandøren efter de gældende regler er forpligtet til at etablere.

Såfremt oplysningerne ikke er til stede, vil varmelieferandørerne være nødsaget til at betale målerinstallatørerne for at levere oplysningerne særskilt. For den enkelte forening, vil dette kunne opleves som en ganske betydelig omkostning, og samtidig vil selve ydelsen kun vanskeligt kunne konkurrenceudsættes. Har foreningen således fået opsat målere af ét firma, er sandsynligheden for, at et andet målerfirma vil varetage aflæsning og udskiftning af målere begrænset. Denne monopol lignende stilling bør der tages højde for i reglerne om varmemålere.

Det vil derfor være hensigtsmæssigt, at der i overgangsbestemmelsen tages højde for, at kravet ikke vil gælde for allerede opsatte målere, idet indholdet af kontrolmanualen, og dermed de omhandlede oplysninger, vil være bekendtgjort for varmemeforbrugerne. Det kan eventuelt anføres, at oplysningerne findes i de allerede udarbejdede kontrolsystemer.

Med venlig hilsen

Line Himmelstrup
Chef for Politik og Jura

Andelsboligforeningernes
Fællesrepræsentation

Vester Farimagsgade 1, 8. sal
1606 København V

Tlf. 33 86 28 30

abf@abf-rep.dk
www.abf-rep.dk

ABF er interesseorganisationen for de private andelsboligforeninger. ABF varetager foreningernes interesser over for politikere og myndigheder. ABF tilbyder desuden juridisk og økonomisk rådgivning, kurser, arrangementer og medlemsbladet ABFnyt. ABF har mere end 4800 medlemsforeninger og repræsenterer knap 100.000 andelshavere.

Fra: Tue <tue@nemadministration.dk>
Sendt: 2. maj 2013 09:04
Til: Karen Rud Michaelsen (SIK)
Cc: Anders Keldsen; dennis@nemadministration.dk
Emne: Re: Høring over udkast til to bekendtgørelser om varmfordelingsmålere

Hej Karen,

Generelt synes jeg I har lavet et udmærket stykke arbejde.

Jeg er dog uenig med punkt 9. Hvor enten formuleringen skal være; varmeleverandøren skal sikre at de som minimum får udleveret ved færdiggørelse af installation følgende informationer:

1. 1) Fabrikat og type for de anvendte varmfordelingsmålere,
2. 2) radiatorfabrikat og radiatormodel,
3. 3) radiatorstørrelse ved angivelse af længde, højde og dybde,
4. 4) radiatorernes varmeydelse,
5. 5) monteringspunktet for de anvendte varmfordelingsmålere, og
6. 6) de anvendte skalafaktorer uden indregnet korrektion for udsat beliggenhed.

Alternativt skal den certificeret målerinstallatør ved opsætning som minimum udlevere ovenstående oplysninger til varmeleverandøren ved afslutning af opsætning af system.

På den måde sikres det at arbejdet der udføres er i henhold til "ånden" i jeres bekendtgørelse og at alle er nødsaget til at følge det.

Såfremt I vælger ikke at ændre den nuværende formulering sætter i de danske boligforeninger i en svær klemme. De er lovmæssigt ansvarlige for en række informationer de fra måleinstallatøren kun kan få adgang til efterfølgende mod "særlig" binding eller bidrag til måleinstallatøren som lovmæssigt kan kræve ret til dobbelt betaling.

Såfremt boligforeningerne skal undgå dette skal de ved indkøb af systemet være opmærksom på "hullet" i lovgivningen og kræve følgende information udleveret ved køb af systemet. Dette kræver højst sandsynligt de møder modstand hos varmeinstallatørerne som nødt vil af med en guldkalv samt sandsynligheden for det sker er utrolig lille da de fleste bestyrelser i foreninger er læ folk uden særlig indsigt i lovgivningen indenfor varmemålere.

Følgende vil ikke give bedre konkurrence på markedet snare tværtimod. Jeg spurgte min formand i den boligforening som jeg bor i for at få en vurdering tredjeparts vurdering(han har siddet i københavns kommune som administrator for deres ejendommen i en lang årrække) og han havde samme holdning som mig, dette bliver meget besværligt for boligforeningen og kontrakterne grundet bekendtgørelsen giver dem en meget svag position rent kontraktuelt, og de kommer derved til at betale en overnormalpris for de løbende udgifter til vedligehold og varmeregnskab.

Jeg beder jer tænke jer om endnu en gang og overveje om dem som installere et system ikke også er dem som skal lave manualen til systemet og udlevere til brugeren. Dette princip er gældende indenfor de fleste andre brancher og det vil være rent fornuftigt. Når du køber en bil er det også leverandøren af bilen som skal sikre bilen lever op til gældende lovgivning og at kunden får udleveret en manual til bilen ved køb.

Den sidste ting jeg vil kommenterer på er at det fremadrettet skal være en måleinstallatør som skal skifte batterier – vær opmærksom på alle andre brancher ikke har behov for specialuddannet mennesker for at skifte batterier – hvorfor så gøre det mere komplekst og bureaukratisk end nødvendigt blot fordi det er antaget varmeleverandøren ikke skifter batterier selv. Jeg anvender personligt princippet KIS : Keep it simple. Hvilket dette strider imod. Igen sikkert fordi branchen vil have mere arbejde og ikke møde konkurrence udefra så de fremadrettet kan fortsætte med at tage en overnormalpris for deres ydelser. (VVS'er og elektrikere gør dette arbejde til dagligt – det vil være naturligt de kan forstætte med dette)

Jeg gør ABF(andselsboligforeningernes fælles organisation) opmærksom på problemstillingen da jeg ikke tror de er opmærksomme på de udfordringer som deres kunder får.

Mvh
Tue Keller
Nemadministration.dk

Fra: "Karen Rud Michaelsen (SIK)" <KRM@sik.dk>

Dato: onsdag den 1. maj 2013 13.36

Til: Tue Keller <tue@nemadministration.dk>

Emne: Høring over udkast til to bekendtgørelser om varmfordelingsmålere

Hej Tue

Hermed den lovede høring over nye bekendtgørelser vedr. varmfordelingsmålere.

Den gældende bekendtgørelse på området er Bekendtgørelse 70 af 28. januar 1997 om kontrol med varmfordelingsmålere, der anvendes som grundlag for fordeling af forbrug af varme.

Venlig hilsen

Karen Rud Michaelsen

Ingeniør, metrologi

Direkte: 33 73 20 75

Mobil: 25 43 16 88

E-mail: KRM@sik.dk

Sikkerhedsstyrelsen

Nørregade 63

6700 Esbjerg

Tlf.: 33 73 20 00

www.sik.dk

Denne e-mail og enhver vedhæftet fil er fortrolig og alene tiltænkt modtageren. Såfremt De ikke er rette modtager, vil adgang til e-mailen være ubeføjet, og enhver udnyttelse eller videregivelse af e-mailens indhold være uretmæssig og potentielt i strid med lovgivningen. Såfremt De ikke er rette modtager, bedes De venligst omgående underrette os og derefter slette e-mailen og enhver vedhæftet fil. På forhånd tak.

Fra: Mathilde Lau Horsman (SIK)

Sendt: 2. april 2013 13:50

Emne: Høring over udkast til to bekendtgørelser om varmfordelingsmålere

Hermed fremsendes udkast til bekendtgørelse om varmfordelingsmålere, der anvendes som grundlag for fordeling af varmeudgifter samt udkast til bekendtgørelse om krav til målerinstallatører, som monterer, skalerer og servicerer varmfordelingsmålere.

Vi anmoder om at modtage eventuelle bemærkninger senest den 6. maj 2013.

Venlig hilsen
Mathilde Horsman Jensen

Mathilde Lau Horsman
Jurist, fuldmægtig

E-mail: MLH@sik.dk

Sikkerhedsstyrelsen
Nørregade 63
6700 Esbjerg
Tlf.: 33 73 20 00
www.sik.dk

Denne e-mail og enhver vedhæftet fil er fortrolig og alene tiltænkt modtageren. Såfremt De ikke er rette modtager, vil adgang til e-mailen være ubeføjet, og enhver udnyttelse eller videregivelse af e-mailens indhold være uretmæssig og potentielt i strid med lovgivningen. Såfremt De ikke er rette modtager, bedes De venligst omgående underrette os og derefter slette e-mailen og enhver vedhæftet fil. På forhånd tak.

Boligforeningen VIBO

Sankt Peders Stræde 49 A,
Postboks 2204, 1018 København K

Sikkerhedsstyrelsen
Nørregade 63
6700 Esbjerg
Ved mail til sik@sik.dk

3. maj 2013

f:\Sekr\ka\John\Sikkerhedsstyrelsen.docx

Bekendtgørelse om varmfordelingsmålere, der anvendes som grundlag for fordeling af varmeudgifter, SIK's j-nr. 515-10-00001

Boligforeningen har gennemlæst den bekendtgørelse som for tiden er i høring, og sammenholdt den med de tidligere bekendtgørelser, og de problemer, som boligforeningen noterer sig i forbindelse med brug af varmfordelingsmålere i Danmark.

Boligforeningen noterer sig til sin glæde at man i § 8 anfører, at der skal bruges certificerede målerinstallatører til montering, skalering og servicering af varmfordelingsmålere.

Boligforeningen noterer sig at man i § 9, 10 og 11 fastslår en række forhold som skal være tilgængelige hos varmeleverandøren til brug for denne og for varmemodtagerne. Herved falder den tidligere kontrolmanual ud som et egentligt produkt, men erstattes fuldt ud af det anførte i § 9, 10 og 11.

§ 14 er en meget forkortet udgave hvor man i den gamle bekendtgørelse havde § 9 omkring tvister mellem varmemodtagere og varmeleverandør om kontrolsystemets effektivitet.

Boligforeningen så gerne at den gamle § 9 kom med under den nye § 14, idet man i stedet for ordet kontrolsystem kunne erstatte det med, at tvister i forbindelse med § 9, 10 og 11 kan indbringes for Erhvervsfremmestyrelsen. Den alternative klagemulighed for varmemodtagerne er beboerklagenævn og huslejenævn. Disse nævn har ingen teknisk kompetence, og vil have svært ved at tolke bekendtgørelsen.

I sikkerhedsstyrelsens bemærkninger omkring dette forhold anfører man at de fleste klager klares mellem varmeafgifter, varmeleverandør og målerfirma. Dette er korrekt. Men der kan i enkelte tilfælde være tvister hvor man mangler den hjælp som man tidligere kunne finde i § 9 under klageadgang.

Bilag 1 var tidligere en dansk A-diviation til DS/EN 834. Da denne danske A-diviation falder uheldigvis væk i forbindelse med revisionen af DS/EN 834. Herved stilles Danmark mere frit til at kunne fastsætte acceptable krav. Værdierne i bilag 1 giver fortsat meget stor unøjagtighed ved de udførte målinger, og det skal anbefales, at man skærper kravene.

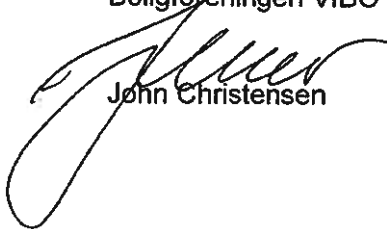

Der foreslås følgende ændringer:

- Der hvor der står ≤ 5 K ændres dette til ≤ 4 K
- Der hvor der står ≤ 3 K ændres dette til ≤ 2 K.

Med venlig hilsen
Boligforeningen VIBO

John Christensen

Kopi til: Boligselskabernes Teknikergruppe

Sikkerhedsstyrelsen
Nørregade 63
6700 Esbjerg

mere end en bolig

Sendt på mail 3. maj 2013 til sik@sik.dk

Vedr.: Journal nr.: 515-10-00001

Bemærkning til bekendtgørelser om varmfordelingsmålere.

Journalnummer 515-10-00001

Grundlæggende er det vores opfattelse, at der med den nye bekendtgørelse sker en nødvendig opstramning af kravene til varmemålere, montagen af varmemålere og varmemålerfirmaets varmeregning.

Der er dog også enkelte punkter, hvor der sker en unødvendig svækkelse af varmeforbrugerens muligheder for selv, at kontrollere målersystemet og varmeregningen.

Ligeledes bør kravene til den fysiske montage skærpes yderligere i forhold til hvad bekendtgørelserne lægger op til.

Bortfald af kontrolmanual og unødvendig svækkelse af varmeforbrugernes muligheder

Vi bemærker, at kravet til lovpligtig kontrolmanual bortfalder men vurderer, at dette i vid udstrækning modsvares af bestemmelserne i § 9 stk. 1 til 6 forudsat, at alle oplysninger om hele målersystemet stilles til rådighed for varmeforbrugeren.

For at give varmeforbrugeren mulighed for kontrol af varmeregningen, når denne modtages, mangler der dog i dette afsnit en beskrivelse af reduktioner for termisk udsat beliggenhed, samt oplysninger om hvordan reduktionssystemet er opbygget. Denne mulighed var beskrevet i det tidligere kontrolmanual system. Dette er helt afgørende for regningen og derfor også for varmeforbrugeren.

Indarbejdes der ikke i denne bekendtgørelse et punkt 7 under § 9, der giver varmeforbrugeren mulighed for at kontrollere reduktionssystemet, skal en sådan mulighed sikres via anden lovgivning. Er reduktionerne indkodet i måleren vil disse oplysninger under alle omstændigheder skulle beskrives i § 9. Reduktioner for termisk udsat beliggenhed kan være den enkeltfaktor, der udøver størst indflydelse på et fordelingsregnskab, hvorfor netop dette element skal have høj prioritet.

Forudsætningen for at udelade de oplysninger, der er nævnt i kap. 4 § 9, må være, at der i forbindelse med udsendelse af varmeregningen medfølger oplysninger, som

fsb

drift byg og jura

Rådhuspladsen 59
1550 København V
Tel 3313 2144
Fax 3314 1260
jura@fsb.dk
www.fsb.dk

Giro 7 02 51 30
CVR 10 35 51 17

Telefontider
mån-tors 10-15
fre 10-14

Åbningstider
mån-tors 10-15
fre 10-14

03. maj 2013

omfatter den enkelte forbrugers data samt at der endvidere angives muligheden for, hos varmeleverandøren at få oplyst tilsvarende data for hele eller dele af ejendommen, safrømt varmebrugeren matte ønske dette som sammenligningsgrundlag

Det er dog vores opfattelse, at alle skalafaktorer inklusive reduktioner, der er brugt ved beregning af varmeregningen skal være anført på regningen saledes, at varmebrugeren selv kan efterregne resultatet.

Certificeret målerinstallatør

Det er fint, der stilles krav om kvalitetssystemer til de firmaer, som producerer og opsætter varmemalere. Ingen kæde er dog stærkere end det svageste led, og det er vores erfaring, at det netop er i forbindelse med den fysiske montage på radiatoren, der ofte sker mange og betydelige fejl.

Her er det den enkelte montørs kvalifikationer, der er afgørende for, at der sker en korrekt registrering af radiatoren og montering af varmemaleren

I dag er der ikke noget formaliseret krav til uddannelse af dette personale, som det kendes fra andre certificerings ordninger.

Vi vil derfor foreslå, at der stilles et fornuftigt minimums krav til det personale, der udfører den fysiske montage af maleren. Dette personale skal have modtaget en eller anden form for eksamineret uddannelse som angivet i kap. 4, § 8.

Et AMU kursus el. lign., der sikrer, at montøren er i besiddelse af de rette kvalifikationer for at udføre opgaven tilfredsstillende, vil efter vores opfattelse opfylde dette behov.

Med venlig hilsen

Poul Thrane
Ingeniør/projektleder

Direkte +45 33768376
mobil +45 24820175
pt@fsb.dk

2013-05-03

Sag

Sikkerhedsstyrelsen
sik@sik.dk
Att.: Karen Rud Michealsen

DANAKs svar på høring over to nye bekendtgørelser om varmfordelingsmålere, J nr. 515-10-00001

Bekendtgørelse om krav til Målerinstallatører

DANAK finder at kravene om akkrediteret certificering af målerinstallatørerne til overensstemmelse med DS/EN ISO 9001 og supplerende krav i bekendtgørelsen, er velegnet til sikring af kompetencen til korrekt montering, skalering og servicering.

DANAK finder det vigtigt, at der, som angivet, gives 1½ års overgangsordning, således at certificeringsorganerne kan opnå akkreditering og målerinstallatørerne certificering, i forbindelse med de ordinære overvågningsbesøg.

Derudover har DANAK følgende forslag til ændringer:

- For at tydeliggøre, at det er bekendtgørelsens krav til kvalitetsstyrings-system, der certificeres overensstemmelse med (som supplerende krav til DS ISO/IEC 9001) foreslås følgende formulering af §3, stk.2, 2. linje 2: "9001 samt krav i denne bekendtgørelse (jf. Bilag 1) af et organ....."
- For at tydeliggøre, hvilke krav der sikres opfyldt gennem akkrediteret certificering, og hvilke krav Sikkerhedsstyrelsen fører tilsyn med foreslås i § 9 stk. 2 "kapitel 4" ændret til "§ 4".

Bekendtgørelse om varmfordelingsmålere...

DANAK finder at kravene om akkrediteret certificering af målerproducenterne efter DS/EN ISO 9001, og krav om akkrediterede typeprøvningsrapporter, er velegnet til sikring af varmfordelingsmålerne egenskaber.

Med venlig hilsen

Jesper Høy

DANAK

Dyregårdsvej 5B
2740 Skovlunde

Tlf. 7733 9500
Fax 7733 9501
CVR-nr. 26 89 93 89
danak@danak.dk
www.danak.dk

Sikkerhedsstyrelsen
Nørregade 63
6700 Esbjerg

Jeres ref. Journalnr. 515-10-00001 Vores ref. JH /

Dato 3. maj 2013

Høringssvar vedrørende udkast til 2 nye bekendtgørelser om varmfordelingsmålere

På de følgende sider findes vort høringssvar angående følgende 2 bekendtgørelsesudkast

- Bekendtgørelse om varmfordelingsmålere, der anvendes som grundlag for fordeling af varmeudgifter, inklusiv bilag 1.
- Bekendtgørelse om krav til målerinstallatører, som monterer, skalerer og servicerer varmfordelingsmålere, inkl. bilag 1.

Vort høringssvar består af 2 afsnit: *Høringssvar vedr. udkast til to nye bekendtgørelser om varmfordelingsmålere* af dags dato samt vore tidligere fremsatte kommentarer af 19. juni 2012, *Tidlige kommentarer til de 2 første bekendtgørelsesudkast af 11. maj 2012*.

Det bilag med eksempel på en kontrolmanual, som der henvises til i vore tidlige kommentarer, af 19. juni 2012, er, med det formål at holde svardokumentet relativt kortfattet, og da det allerede er Sikkerhedsstyrelsen i hænde, ikke vedlagt. Ønskes bilaget genfremsendt, gør vi det meget gerne.

Med venlig hilsen
ista Danmark A/S

Jørn Huusom
Tech.Mgr., civ.ing.

ista Danmark A/S - Brydehusvej 13 - 2750 Ballerup
Tel +45 7732 3250 - Mob +45 20723302 - Fax 7732 3164
joern.huusom@ista.dk - www.ista.dk

ista Danmark A/S
Brydehusvej 13, DK-2750 Ballerup
Tel. (+45) 77 32 32 32 Fax (+45) 77 32 32 32
www.ista.dk CVR-No. 24 23 28 16

Høringsvar vedr. udkast til to nye bekendtgørelser om varmfordelingsmålere

Vi har tidligere i vor skrivelse af 19. juni 2012 over for Sikkerhedsstyrelsen, SIK, kommenteret de første 2 udkast af 11. maj 2012:

1. *Bekendtgørelse om varmfordelingsmålere, der anvendes som grundlag for fordeling af varmeudgifter*
2. *Bekendtgørelse om krav til målerinstallatører, som monterer, skalerer og servicerer varmfordelingsmålere, inkl. bilag 1.*

Disse kommentarer vil vi fortsat fastholde at være gældende i relation til de 2 nye udkast, hvorfor de forefindes som en del af vort høringssvar sidst i dokumentet.

Indledende bemærkninger

Efter sammenligning af de nye udkast med udkastene af 11. maj 2012 noterer vi os relativt få ændringer, som overvejende består af tekstmæssige opstramninger og præciseringer samt tilføjelser, der tjener til læsbarhed og forståelighed.

Den nye bekendtgørelse om krav til målerinstallatører, som monterer, skalerer og servicerer varmfordelingsmålere er bortset fra et par tilføjelser stort set identisk med udkastet af 11. maj. Dog er bilag 1 væsentligt ændret i teknisk henseende.

Kun i bekendtgørelse om varmfordelingsmålere, der anvendes som grundlag for fordeling af varmeudgifter, findes væsentlige ændringer i form af definitioner lidt større tilføjelser, herunder bilag 1.

I det følgende kommenterer vi de væsentligste ændringer i de to udkast.

Forbrugersikkerhed

Det væsentligste spørgsmål, der her kan stilles: *Er forbrugersikkerheden med de nye udkast blevet forbedret?*

Svaret er et ganske klart: *NEJ!*

ista er fortsat ikke tilfreds med bekendtgørelsernes indhold i relation til forbrugersikkerhed

ista noterer sig, at i bekendtgørelse om varmfordelingsmålere, der anvendes som grundlag for fordeling af varmeudgifter er indført en § 9, som angiver hvilke oplysninger varmeleverandøren skal stille til rådighed for forbrugeren, samt en § 11, som angiver varmeleverandørens pligter ved klager. Disse tilføjelser løser imidlertid ikke den grundlæggende mangel, at forbrugerne fremover ikke længere har et materiale i form af en kontrolmanual at benytte som basis for klager og ved behov for

opklarende oplysninger. Eksempelvis er det i § 10 anført, at varmeleverandøren skal sikre, at varmfordelingsmålerne vedligeholdes efter fabrikantens anvisninger. Hvorledes skal forbrugeren kunne sikre sig, at dette rent faktisk sker, når kontrolsystem og kontrolmanual bortfalder?

Det betyder, at forbrugeren får vanskeligere ved at formulere sine klager eller spørgsmål, idet han/hun ikke nødvendigvis er informeret om, hvortil disse skal rettes, og at besvarelses-tider sandsynligvis bliver længere, end det er tilfældet med det eksisterende regelsæt.

Det er i særdeleshed uheldigt, hvor der er tale om indsigelser mod et varmeregnskab, hvor indsigelsesfristen kun er én måned.

Det må antages, at varmeleverandøren som oftest vil videresende forbrugerspørgsmål til varmeregnskabsleverandøren/installatøren med det forbehold, at udgifter i forbindelse med spørgsmål og eventuel inspektion af lejemålet vil kunne blive viderefaktureret til forbrugeren. Denne fremgangsmåde må antages at afholde et stort antal forbrugere fra at spørge og undersøge sagen videre.

Endvidere vil den teknologiske udvikling af fordelingsmålere til radioteknologi medføre, at fejl ikke opdages og dermed først rettes ved næste målerudskiftning, som typisk i dag grundet lang batterilevetid foretages hvert 10ende år. Ved at opretholde kontrolsystemet og dermed lade systemets kontrolmanual være tilgængelig for forbrugerne forud for varmeregnskabet, kan fejl løbende konstateres og rettes.

Det er *ista's* holdning, at oplysninger, som er indeholdt i de nuværende, omfattende kontrolmanualer for fordelingsmålere, forsat skal være tilgængelige for forbrugerne, så disse til hver en tid og selv uden varmeleverandørens mellemkomst kan opsøge de relevante oplysninger om sine målere og sammenligne disse med tilsvarende naboers oplysninger. Fastholder SIK beslutningen om at bortskaffe kontrolsystemet må relevante oplysninger gives ad anden vej. Her kunne man forestille sig, at varmeleverandøren lod oplysningerne medfølge varmeregnskabet, så forbrugeren havde en mulighed for at sammenholde varmeregnskabet med grundlaget herfor.

ista hæfter sig endvidere ved, at oplysninger om reduktion for termisk yderlig beliggenhed fuldstændigt er undladt medtaget i bekendtgørelsen.

Vi går ud fra, at det hænger sammen med det forhold, at disse reduktioner er socialt betingede og ikke indgår i de tekniske krav til fordelingsmålere, som SIK regulerer.

Ikke desto mindre er det fatalt, at forbrugerne ikke kan se, hvilke reduktioner deres radiatorer eller forbrugsenheder er blevet givet. Hvis forbrugerne skal have mulighed for at kontrollere varmeregnskab og grundlag herfor, er oplysning om reduktioner helt nødvendige, idet de som oftest er inkluderet i målerskalaen eller skalafaktoren.

Reduktioner for termisk yderlig beliggenhed bør derfor som punkt 7 være tilføjet listen i § 9 over oplysninger til forbrugeren.

Hvornår kan ældre, utidssvarende fordelingsmålere kræves udskiftet

I de gældende regler skal ældre, ikke typegodkendte målere i en ejendom udskiftes med nye, typegodkendte målere, såfremt der udskiftes mere end 25% af den ældre målerbestand eller tilbygninger medfører supplement af målere på mere end 25%. Der er tale om en akkumuleret procent. Disse regler har indtil videre sikret, at ældre målere på et tidspunkt vil blive udskiftet, og at der således gradvist ville finde en målermæssig kvalitetsforbedring sted i ejendomme i den ældre boligmasse.

Dette forhold er ændret med de to nye udkast til bekendtgørelser, idet der nu i begge udkast anvendes formuleringen *”En væsentlig udvidelse af et eksisterende varmesystem betragtes ikke som supplerer, men som et nyt varmesystem.”*

Termen *”en væsentlig udvidelse”* er for vag og vil kunne gradbøjes meget vidt. *ista* skal derfor plædere for en klar præcisering af, hvad en væsentlig udvidelse er.

Tekniske ændringer

I *bekendtgørelse om varmefordelingsmålere, der anvendes som grundlag for fordeling af varmeudgifter*, er bilag 1 ny. Her præciseres de danske krav til anvendelsesområde. *ista* har ingen kommentarer hertil, idet disse blot modsvarer det, som allerede er gældende.

Bilag 1 i *bekendtgørelse om krav til målerinstallatører, som monterer, skalerer og servicerer varmefordelingsmålere* er ændret, idet kravene til målerinstallatørens kvalitetsstyringssystem er betydeligt udvidet i forhold til det tidligere udkast. *ista* har ingen kommentarer hertil, idet indholdet blot tydeliggør, hvad der allerede bør være indeholdt i målerinstallatørens kvalitetsstyringssystem.

Tidlige kommentarer til de 2 første bekendtgørelsesudkast af 11. maj 2012 – fremsendt til Sikkerhedsstyrelsen d. 19. juni 2012

Baggrund

På erfagruppemødet for varmfordelingsmålere, d. 23. maj d.å., gav Sikkerhedsstyrelsen udtryk for, at man meget gerne modtog kommentarer til:

1. Bekendtgørelse om varmfordelingsmålere, der anvendes som grundlag for fordeling af varmeudgifter
2. Bekendtgørelse om krav til målerinstallatører, som monterer, skalerer og servicerer varmfordelingsmålere, inkl. bilag 1.

I den forbindelse skal *ista* gøre følgende bemærkninger.

Overordnede bemærkninger

Indledningsvis gøres opmærksom på, at Sikkerhedsstyrelsens formelle, legale måletekniske krav for selve varmfordelingsmåleren ikke fuldstændigt kan adskilles fra dets tilhørende målesystem. Derfor er visse krav i såvel gældende standarder som i det eksisterende kontrolsystem reelt systemkrav og ikke apparatkrav. Enkelte systemkrav er endvidere angivet i BEK Nr. 891, som tilhører et andet ressortområde. Disse forhold er vigtige at holde sig for øje i de kommende afsnit.

Ista er tilfredse med øget overskuelighed og præcis certificering

ista noterer med tilfredshed, at der lægges op til at gøre BEK 70 og relaterede, efterfølgende bekendtgørelser mere overskuelige ved opdelingen i to separate bekendtgørelser for henholdsvis målere og målerinstallatører.

Ligeledes noteres det med tilfredshed, at der fremover bliver lagt endnu mere vægt på krav til målere og målerinstallatører, idet certificeringskravene til såvel målere som måleroperatører nu er klart og entydigt formulerede, og ansvarsfordelingen mellem målerinstallatør, varmeleverandør og varmførbruger er tydeliggjort.

Certificeringen af den specifikke målerinstallatørs kvalitetsstyringssystem sikrer, at arbejdsprocesser, IT-systemer, medarbejderkompetencer og grundlæggende apparatdata, installationsdata og formelværktøj på alle måder lever op til de krævede standarder. Certificeringen hjælper således med til at højne og bevare den præcision og nøjagtighed, som kræves i bekendtgørelserne.

Ista ser store problemer ved en afskaffelse af kontrolsystemet for varmfordelingsmålere

ista ser med bekymring på, at udkastet til bekendtgørelse lægger op til at afskaffe kontrolsystemet for varmfordelingsmålere. På trods af de tydeliggørelser og forbedringer, som udkastet lægger op til sker der løbende fejl, som selv de bedst gennemtænkte systemer ikke kan opdage. Det kan f.eks. dreje sig om forkert identifikation af en radiator, et forkert mål eller en fejlvurdering af varmeanlæggets opbygning.

Sådanne fejl vil påvirke varmeregningen for den enkelte forbruger i hele anlæggets levetid, og fejlene vil sjældent blive opdaget, med mindre forbrugeren selv skulle fatte mistanke og henvende sig til sit boligselskab eller til målerinstallatøren.

En afskaffelse af kontrolsystemet, vil reelt fratage forbrugeren muligheden for at kontrollere sine målere og disses registreringer af varmförbrug. Dermed vil forbrugersikkerheden blive forringet ganske betydeligt i modstrid med samfundets generelle krav om høj forbrugersikkerhed.

Kontrolsystemets formål og funktion

Formål

Reglerne omkring varmfördelingsmålere har siden indførelsen i 1996 haft det hovedformål at sikre forbrugerne bedst muligt, når varmeregningen skal fordeles. Reglerne har basis i EN-standerne EN834 og EN 835, hvilket sikrer, at kun målere, som opfylder disse standarder, kan anvendes til forbrugsmåling fremover.

Indførelsen af kontrolsystemet havde til formål at sikre, at såvel installation som brugen af målere i hele deres driftsperiode overholder de fastsatte bestemmelser. Herunder især:

1. At sætte forbrugeren bedre i stand til selv at kontrollere de installerede målere med henblik på korrekt grundlag for varmeopgørelsen.
2. At sørge for, at ældre utidssvarende målere bliver udskiftet med nye og typegodkendte målere.

Funktion

Kontrolsystemet stiller installationsspecifikke data til rådighed for forbrugeren i form af en kontrolmanual. Disse data sætter forbrugeren i stand til – ved granskning af installationen eller ved sammenligning med andre installationer i bebyggelsen - at vurdere korrektheden af installationen. I starten var det få data, der blev angivet i kontrolmanualen; men efterhånden som ny IT er blevet indført, er antallet af data, der stilles til rådighed, blevet stærkt forhøjet. Således giver *ista* for alle nyere målere data for måler, radiator og reduktioner for termisk yderlig beliggenhed.

Fortsat behov for kontrolsystemet eller anden kontrolmekanisme

ista anser kontrolsystemet og dets kontrolmanual for en stor fordel for både forbrugeren, boligselskabet og selskabet *ista*, idet fejl kan lokaliseres og rettes hurtigt, og kostbare tvister dermed kan undgås.

Det er vort indtryk, at Styrelsens ønske om at afskaffe kontrolsystemet baserer sig på et spinkelt grundlag af få sager, der typisk som sidste instans er endt som klagesager hos Sikkerhedsstyrelsen. Det er sager, som oftest er gået helt i hårdknude i den normale sagsbehandling. Det er velkendt, at et stort antal sager afgøres helt udramatisk med udgangspunkt i oplysninger i kontrolmanualen til både forbrugernes, boligselskabernes og serviceudbydernes tilfredshed.

Det er således *ista's* klare opfattelse, at forbrugere i vid udstrækning benytter kontrolmanualens data, hvilket antallet af opkald til vor informationsafdeling i høj grad bestyrker. Her er tale om mangeartede opkald og ikke alene klager. Den overvejende mængde af opkald har typisk mere oplysningsmæssig karakter.

ista har for vore typegodkendte målersystemer udviklet en kontrolmanual, som, vi mener giver den information, man som forbruger bør have krav på. Vi vedlægger en sådan kontrolmanual til information.

Ulogisk hvis ny bekendtgørelse hæmmer overgang til typegodkendte målere

Det ligner en uheldig konsekvens af ønsket om at afskaffe kontrolsystemet, at udkastene til nye bekendtgørelser undlader at stille krav om udskiftning af utidssvarende målere til fordel for nye, typegodkendte målere.

I det eksisterende direktiv skulle et målesystem i en bebyggelse udskiftes, såfremt man udskiftede eller tilføjede mere end 25 % (akkumuleret) af den oprindelige målerportefølje. Dette fornuftige krav bortfalder samtidig med afskaffelsen af kontrolsystemet.

Faktisk giver de nye bestemmelser nu mulighed for at ældre, ikke-typegodkendte målere fortsat kan anvendes i al evighed, når blot de virker.

For visse fordampningsmålere vil denne bestemmelse være i direkte konflikt med bestemmelsen i bilag 1, afsnit 2, i bekendtgørelsen for målerinstallatører angående målere med et $T_{\min} \geq 35 \text{ C}$, hvor det i et ikke ubetydeligt antal bygninger må antages, at kravet, T_{\min} er mindre end $T_{m,A}$, ikke er opfyldt.

De fleste elektroniske målere har typisk en levetid på 10 år. Dette forhold hænger primært sammen med levetiden på batterier; men også langtidsnøjagtigheden på anvendte temperatursensorer spiller en vigtig rolle for målerens levetid. Det er derfor nødvendigt at overvåge driften af sensornøjagtigheden over tid.

For elektroniske fordelingsmålere, hvor batterier kan udskiftes, tillader bestemmelserne nu, at målere kan være i drift i meget lange driftsperioder, indtil elektronikkredsløbene ikke længere er funktionsdygtige.

Det synes ulogisk at afskaffe kontrolsystemet alene for fordelingsmålere, når sådanne systemer fortsat lovmæssigt påkræves for alle andre forbrugsmålertyper. Generelt adskiller en elektronisk

fordelingsmåler sig ikke måleteknisk fra andre forbrugsmålere, som der netop af ovennævnte årsager kræves kontrolsystemer for.

Fortsat behov for et regelsæt, som sikrer den almindelige forbruger kontrol med målerne

Hvis kontrolsystemet afskaffes, uden at der sættes noget andet i stedet, kan forbrugeren ikke længere vurdere, om måleren er korrekt skaleret, eller om den er forsynet med en korrekt reduktion for termisk yderlig beliggenhed, som krævet i BEK Nr. 891. Dette er en klar ulempe og et stort tilbageskridt i forhold til den åbenhed omkring fordelingsmålesystemerne, som er vundet siden kontrolsystemets indførelse i takt med implementeringen af forbedrede IT-systemer.

Det er *istas* holdning, at der vedrørende fordelingsmålere som minimum bør indføres en kontrolmulighed, som kommer til forbrugerens kendskab. Der kunne eksempelvis være krav om periodisk stikprøvekontrol af målertypen ligesom for øvrige forbrugsmålere, hvor rapporteringen kunne ske over en webportal eller i forbindelse med en påtegning af forbrugsopgørelserne.

Sikkerhedsstyrelsen bør i denne forbindelse overveje en minimumsløsning som alternativ til kontrolmanualen, der stiller krav om, at visse installationsdata fortsat skal være tilgængelige for forbrugeren. Det kunne for eksempel ske som en integreret del af den periodisk fremsendte forbrugsopgørelse.

Manglende kobling til det kommende energieffektivitetsdirektiv

ista undres over, at forslagene til nye bekendtgørelser ikke afspejler de netop vedtagne regler for forbrugsopgørelser, som bliver en konsekvens af implementeringen af EU's energieffektivitetsdirektiv.

Direktivet er nu færdigudformet og vedtaget. Selv om det endelige direktiv giver flere frihedsgrader for EU-landene i forhold til de oprindelige direktivudkast, må det dog konstateres, at direktivet imødekommer Danmarks og en række andre – specielt nordeuropæiske – EU-landes ønsker på energiområdet. *Smart meters, smart metering* og periodisk afregning samt krav om dokumenteret opgørelsesgrundlag for forbrugeren har fortsat en central placering i direktivudkastene, som forventeligt vil blive forstærket i fremtidig regulering.

Derfor er det en kendsgerning, at man fremover skal være i stand til at opgøre og afregne energi langt hyppigere, end det i dag er tilfældet mange steder i Europa, hvor der hidtil typisk opgøres én gang årligt. Månedlige eller kvartalsvise opgørelser – baseret på hyppige forbrugsmålinger – kan nu blive realistiske krav, som myndighederne skal forholde sig til.

Når direktivet eller dele heraf inden for en kortere tidshorisont implementeres, vil en stor del af den gamle målerportefølje ikke kunne anvendes, hvorfor udskiftning over en kortere periode må påregnes med betydelige omkostninger til følge.

For at smidiggøre udfasningen af utidssvarende fordelingsmålere bør man bibeholde – eller nok snarere intensivere - intentionen fra kontrolsystemets 25 %-regel, så utidssvarende målesystemer i et højere men fortsat rimeligt tempo bliver omlagt til systemer med typegodkendte elektroniske målere.

ista skal derfor opfordre Sikkerhedsstyrelsen til at genoverveje, om direktivkravene, som de nu forefindes i det vedtagne direktiv, ikke skal tænkes anderledes klart ind i bekendtgørelserne.

Vedrørende bilag 1, krav til målerinstallatørers kvalitetsstyringssystem

Bilagets krav opfattes som værende absolutte minimumskrav, som i det mindste for tydelighedens skyld bør udbygges med de bestemmelser, som findes i de måletekniske meddelelser, MM 237, MM 209 og MM206. Sidstnævntes indhold vil sandsynligvis være dækket af den reviderede standard for elektroniske varmfordelingsmålere, hvilket der bør tages hensyn til ved den endelige udfærdigelse af bilaget.

Den måletekniske meddelelse, MM 96, må udgå.

I bilagets afsnit 2 står efter vor tolkning, at der skal installeres typegodkendte, elektroniske målere med en $t_{\min} \leq 35$ C, hvis man vil undgå en særdeles kostbar beregning af de enkelte lejligheds individuelle varmetab. Et i forhold til tidligere skærpet, men logisk krav, som imidlertid står i skarp modstrid til bekendtgørelsernes tilladelse til at anvende utidssvarende målere på ubestemt tid. Der bør, som tidligere nævnt, tilføjes alderskrav eller nogle regulerende bestemmelser, så man over en rimelig årrække får udskiftet disse ældre målere. *ista* medvirker meget gerne med bistand til en sådan proces.

Bilaget afsnit 3 vedrørende korrekt skalering af målere bør udvides med et krav om, at c-værdier, som karakteriserer varmeovergangen mellem radiator og måler, og som er stærkt radiator-designafhængig i lighed med varmeydelserne skal være fuldt dokumenterede for de enkelte radiatorer.

Sikkerhedsstyrelsen
Nørregade 63
6700 Esbjerg
sik@sik.dk

3. maj 2013
Jour. nr.: 30-03-001-13
Ref: toc

Direktør
Torben Christensen
Telefon +45 33 12 03 30

Vedr. J.nr. 515-10-00001

Høring over udkast til to nye bekendtgørelser om varmfordelingsmålere

Sikkerhedsstyrelsen har den 2. april 2013 udsendt udkast til bekendtgørelse om varmfordelingsmålere samt udkast til bekendtgørelse om krav til målerinstallatører.

Ejendomsforeningen Danmark har ikke bemærkninger til bekendtgørelsen om krav til målerinstallatører.

Ejendomsforeningen Danmark har følgende bemærkninger til udkast til bekendtgørelse om varmfordelingsmålere:

Det er ejendomsforeningen Danmarks forståelse, at ændringsforslaget skal betragtes som en anerkendelse af, at specialiserede installationsvirksomheder i dag tager sig af størstedelen af de opgaver, som vedrører varmfordelingsmålerne. Dette omfatter ydelser såsom aflæsning og vedligeholdelse af fordelingsmålerne samt kvalitetssikring og tvistebehandling.

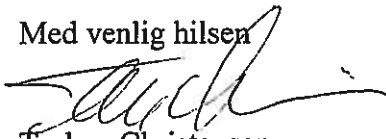
I §§ 7-11 i bekendtgørelsen om krav til målerinstallatører stilles der videre krav til en udlejers anvendelse af installatører. Det vil ikke længere være muligt for udlejer selv at varetage mindre og ukomplicerede vedligeholdelsesarbejder på målerne. Udlejer bliver endvidere forpligtet til at anvende en autoriseret installatør ved visse klagesager med henblik på udarbejdelse af et begrundet svar.

Det må forventes, at de ændrede krav vil betyde øgede udgifter til dokumentation og tvistebehandling. I denne forbindelse er det relevant for udlejerne at opnå en tilsvarende mulighed for at afregne disse pligtige udgifter over varmeregnskabet.

Adgangen til at dække udgifter over varmeregnskabet er i dag relativt begrænset. Varmeregnskabet kan alene omfatte det konkrete forbrug samt udgifter til hhv. opfyldelse af lovpligtig energimærkning og eftersyn af varme anlæg, jf. lejelovens § 36.

Såfremt der indføres lovpligtig anvendelse af autoriserede installatører i forbindelse med udlejers behandling af klagesager, bør udlejer indrømmes hjemmel i lovgivningen til at dække disse udgifter ved afregning over varmeregnskabet.

Med venlig hilsen

Torben Christensen
Direktør

Sikkerhedsstyrelsen
Nørregade 63
6700 Esbjerg

Brunata a/s
Vesterlundvej 14
DK-2730 Herlev
Tlf. 77 77 70 00
brunata@brunata.dk
www.brunata.dk

Høringssvar ang. udkast til bekendtgørelser om varmfordelingsmålere (styrelsens j.nr. 515-10-00001)

Vi har modtaget udkastene til ny bekendtgørelser om varmfordelingsmålere (**BkgVfm**) hhv. målerinstallatører (**BkgMinst**) og vil nedenfor kommentere dem dels generelt (A), dels specifikt til nogle punkter (B).

A) Generelt er det hensigtsmæssigt at opdatere bestemmelserne i den nuv. bkg. nr. 70 og yderligere opdele bestemmelserne på to bekendtgørelser (om end det tilsyneladende skaber et andet problem som vi skal vende tilbage til). Det er herunder formålstjenligt at fjerne overensstemmelseserklæringerne og erstatte dem med klare krav til målerinstallatørerne.

Derimod er det næppe hensigtsmæssigt at **BkgVfm** afskaffer kontrolsystemerne og den hermed forbundne specifikke klagevej til styrelsen. Førstnævnte søges tilsyneladende delvist erstattet via kravet i **BkgVfm** § 9, men der vil fremover mangle en teknisk kvalificeret og uvildig instans til vurdering af måletekniske klager. Den foreslåede klagegang mellem bruger, varmeleverandør og målerinstallatør om måletekniske tvister vil med stor sandsynlighed hyppigt ende i det almindelige nævns-/retssystem, som (med al respekt) næppe kan forventes at besidde den rette faglige ekspertise. Derudover virker det umiddelbart ulogisk at styrelsen på den ene side er øverste myndighed for typegodkendelse af varmfordelingsmålere (og dermed også for deres anvendelse), men på den anden side ikke ønsker at påtage sig en tilsynsansvar for anvendelsen. Den 'tabende part' vil i den forbindelse klart være varmemeforbrugere.

Det manglende krav om kontrolsystemer skal i øvrigt ses i lyset af at der modsætningsvis er ganske strenge krav til løbende kontrol af vand- og fjernvarmemålere, som ellers på grund af typegodkendelses- og verifikationskrav må siges at være meget styrede som enkeltmålere allerede før monteringen (som er relativt simpel) – hvorimod varmfordelingsmålere, som jo først er målere i det øjeblik de (efter korrekt skalering og montering) sidder på en varmegiver som del af et samlet system, unddrages løbende kontrol. Dette problem skærpes yderligere ved den store tilgang af fjernaflæste målere, som ses i disse år (og som må forventes at fortsætte efter implementeringen af EED).

Alt i alt må det anbefales at bibeholde kontrolsystemerne (gerne med skærpede krav til årlig rapportering) og den tilsvarende klageadgang. Alternativt kunne sidstnævnte defineres til at gå til den stedlige kommune (i praksis dennes tekniske forvaltning), jf. den nuværende klagevej om korrektion for udsat beliggenhed (bkg. nr. 891, § 13).

6. maj 2013
Sagsnr./ref.:
BkgVfm/Mlrinst_Rev KFO

KONTAKTPERSON

Navn Keld Forchhammer
Peter Fischer Hansen
Titel Direktør
Bestyrelsesformand
Tlf. 7777 7159
Mobil 5060 7159
kfo@brunata.dk

Bank: Nordea
Konto: 2191 5498459368
SE nr: 22 16 65 14
CVR nr: 22 16 65 14

B) Vores mere specifikke kommentarer til enkelte dele af udkastene er følgende:

BkgVfm § 3 henviser på den ene side til DS/EN 834 og på den anden side til Bilag 1 som anfører nogle udvidelser til DS/EN 834. Disse er imidlertid ikke fyldestgørende som beskrivelse af den tekniske situation på markedet (uden at de dog p.t. udgør nogen hindring for Brunatas aktiviteter), og vi skal derfor foreslå at man enten omformulerer § 3 til den hér på side 4 anførte tekst eller indfører tilsvarende ændringer i Bilag 1, således at beskrivelsen dels bliver dækkende, dels får indbygget en vis fremtidssikring i forhold til den videre målerudvikling.

Hvad angår sidstnævnte aspekt, har **BkgVfm** et noget uafklaret forhold til intentionerne i EED. I § 7, stk. 2, tillades således en ikke nærmere afgrænset (betegnet "væsentlig") målersupplering i eksisterende varmesystemer uden typegodkendte målere, i modsætning til den nugældende entydige grænse på 25 % (MDIR 07.21-01). Der åbnes dermed for fortsat indskiftning/supplering i måleranlæg der for en dels vedkommende er langt over 40 år gamle, hvilket synes at være i direkte modstrid med EED der tilstræber en modernisering af den europæiske målerbestand. Vi skal derfor foreslå at der sættes en fast grænse på 16 % gældende fra og med bekendtgørelsens ikrafttræden. Ved supplering/indskiftning med målere af anden type må disse således ikke komme til at udgøre over 16 % af det samlede måleranlæg, jf. analogt kravene til partiinddeling i anlæg med vand- eller fjernvarmemålere som jo er begrundet i ønsket om målesikkerhed. Alternativt bør overvejes fastsættelse af en udløbsdato for ældre, ikke-typegodkendte måleranlæg, jf. den tyske Heizkostenverordnung (2009), § 12, stk. 2.

BkgVfm § 9 indeholder en væsentlig udvidelse af oplysningspligten i forhold til nuv. bkg. nr. 70, § 7, og MDIR 07.21-01, afsnit 4. Generelt vil det næppe volde målerinstallatørerne problemer at fremskaffe og levere oplysningerne (som varmeleverandørerne typisk ikke selv vil ligge inde med), men det må dog påpeges at i tilfælde hvor håndteringen af måleranlægget (uden målerudskiftning) i mellemtiden er overgået til anden leverandør, vil det erfaringsmæssigt kunne være ganske vanskeligt at fremskaffe oplysningerne i pkt. 3, 4 og 6 fra den oprindelige målerinstallatør – den ny leverandør har jo i så tilfælde ingen anledning til selv at indhente disse oplysninger. Her kunne overvejes at gøre leveringen af netop disse oplysninger afhængig af anlæggets alder, således at leveringen var fakultativ for anlæg monteret før fx 01.08.1997.

BkgMinst beskriver grundlæggende udmærket kravene til de certificerede målerinstallatører og deres løbende forpligtelser, men er dog præget af nogle gentagelser i forhold til BkgVfm. BkgMinst § 5, stk. 2 og 3, synes således unødvendige når en henvisning til BkgVfm kap. 3 og 4 ville være fyldestgørende.

Derudover er det ejendommeligt at beskrive kravene til erstatnings-/suppleringsmålere i både BkgVfm § 7 og BkgMinst § 6 – krav til målerbestanden bør inden for logikken i opdelingen i to bekendtgørelser kun fremgå af BkgVfm, og indholdet af BkgMinst § 6 foreslås tilsvarende overflyttet til BkgVfm. I den forbindelse bør efter sidste punktum tilføjes: *"..., hvilket skal være dokumenteret af målerinstallatøren ved en akkrediteret prøvningsrapport herom. Undtaget herfra er ældre installationer med målere uden typegodkendelse."*

BkgVfm, Bilag 1: Første sætning foreslås ændret til: "Varmefordelingsmålere med elektrisk energitilførsel, der efter to-følerprincippet anvender startdifferens, skal have følgende sammenhæng mellem målerens t_{min} , monteringspunkt og startforhold:"

Derudover bør som nyt sidste afsnit tilføjes: "Værdier af t_{min} kan afvige fra ovenstående, såfremt målerfabrikanten forelægger dokumentation herfor."

Første forslag sikrer at den uhildede læser ikke fejlagtigt tror at sammenhængskravene gælder alle to-følermålere, og andet forslag sikrer at der kan ske en teknisk videreudvikling uden for stramme bindinger. Derudover har begge forslag selvsagt tilknytning til forslaget om ændring af § 3, se bilag på side 4.

Den nuværende bkg. nr. 70 har efterhånden holdt ca. 16 år med stort set uændret indhold, og det er uden tvivl en god ide at nytænke den på basis af de indvundne erfaringer. Som nævnt ovenfor forekommer det os dog at nogle af de foreslåede ændringer ikke ubetinget er forbedringer for målesikkerheden og balancen mellem alle involverede parter, og det er umiddelbart ikke sandsynligt at utilstrækkelighederne vil kunne korrigeres i en eventuel måleteknisk vejledning. Vi skal derfor opfordre til at alle nødvendige ændringer er rigtige allerede i selve bekendtgørelserne og håber at ovenstående kan bidrage hertil.

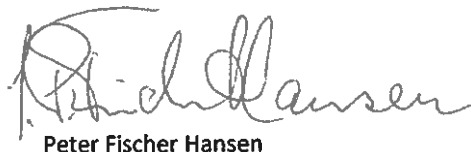
Med venlig hilsen

Brunata a/s

Keld Forchhammer

Direktør

Peter Fischer Hansen

Bestyrelsesformand

Bilag, forslag til udvidelse af BkgVfm § 3

§ 3. Varmefordelingsmålere efter fordampningsprincippet skal opfylde DS/EN 835 eller tilsvarende krav til sikkerhed og brugbarhed. Varmefordelingsmålere med elektrisk energitilførsel skal opfylde DS/EN 834 eller tilsvarende krav til sikkerhed og funktion, idet der tages hensyn såvel til to væsentligt forskellige, eksisterende varianter af to-følerprincippet som til mulige videreudviklinger af dette måleprincip.

Stk. 2. For varmfordelingsmålere med elektrisk energitilførsel, der efter to-følerprincippet – uden brug af startdifferens – måler temperaturdifferensen mellem radiator- og rumtemperatur som grundlag for måling af radiatorens varmeafgivelse til rummet og efter modregning af absorberet varmeenergi, afgivet fra rummet til radiatoren, kun registrerer varme leveret til radiatoren af varmeleverandøren, fastlægges mindstetemperaturen for anvendelse apparatafhængigt ud fra akkrediterede prøvningsrapporter og anden fremlagt dokumentation fra målerfabrikanten for det valgte monteringspunkt samt startforhold.

Stk. 3. For varmfordelingsmålere med elektrisk energitilførsel, der efter to-følerprincippet registrerer al afgiven radiatorvarme, men anvender startdifferens for at undgå tomgangstælling, gælder, at der mellem målerens t_{min} , monteringspunkt og startforhold skal være den sammenhæng, som er angivet i bilag 1, idet startdifferensen ikke bør overskride 3 K i lavtemperatursystemer.

Stk. 4. For andre varmfordelingsmålere, der efter to-følerprincippet registrerer afgiven radiatorvarme efter nyudviklede funktionsprincipper, der afviger fra de i stk. 2 og 3 beskrevne principper, fastlægges mindstetemperaturen for anvendelse apparatafhængigt ud fra akkrediterede prøvningsrapporter og anden fremlagt dokumentation fra målerfabrikanten for det valgte monteringspunkt, startforhold og andre konstruktionsbestemte forhold.

Fra: Posselt, Martin <martin.posselt@techem.dk>
Sendt: 6. maj 2013 12:57
Til: Sikkerhedsstyrelsen Hovedpostkasse (SIK)
Emne: Høringssvar til to nye bekendtgørelser om varmfordelingsmålere Journalnr. 151-10-00001

Prioritet: Høj

Techem Danmark A/S takker hermed for muligheden til at kommentere udkastet til de to nye bekendtgørelser om varmfordelingsmålere.

Indledningsvise kommentarer til de af Sikkerhedsstyrelsen fremhævede punkter i selve høringsbrevet.

Præcisering af kravene til to-følermålere:

Der har i en årrække været en del diskussion om det korrekte montagepunkt for varmfordelingsmålere. Der er efterhånden opnået enighed om at 66% og 75% montagehøjde er i orden under hensyntagen til målerens egenskaber.

Vi har dog svært ved at forstå den lempelse som fremgår af Bilag 1:

- *Det er tilladt at interpolere til andre monteringshøjder mellem 66% og 75%.*

Teknisk og registreringsmæssigt er der intet i vejen for at tillade interpolation til yderligere monteringspunkter mellem 66% og 75%. Men for varmeleverandørerne og varmemeforbrugerne kan det give nogle unødvendige udfordringer.

1. Det kan virke ugenomskeligt for varmemeforbrugeren at der ikke er enkle og præcise regler for monteringspunktet.
2. Ved målerudskiftning kan det give yderligere omkostninger for varmeleverandøren hvis den nye måler ikke er placeret i samme montagehøjde som den tidligere. Historisk set har de skiftende monteringspunkter (50%-66%-75%) givet samme udfordring og der er ingen grund til at øge dette ved at indføre denne interpolation.

Bortfald af krav om kontrolsystem:

Vi ser det som en stor fejl ikke at fastholde kravet om kontrolsystem for varmfordelingsmålere. Der kræves jo fortsat kontrolsystemer for alle andre typer målere. Det af Sikkerhedsstyrelsen foreslåede erstatningsprodukt vil ikke kunne give varmemeforbrugeren bedre mulighed for indsigt i deres afregningsgrundlag end med det nuværende kontrolsystem. Sikkerhedsstyrelsen udtaler at langt de fleste klager fra varmemeforbrugerne allerede i dag håndteres af varmeleverandørerne i samarbejde med målerinstallatørerne, hvorfor en ændring af de nuværende regler ikke vil bidrage til en forbedring.

Bortfald af varmeleverandørers mulighed for at udskifte væskeampuller og batteri:

Techem Danmark bifalder denne beslutning, hvilket også allerede i dag er vores standardprocedure.

I det følgende vore kommentarer til de to udkast til bekendtgørelser:

Bekendtgørelse om varmfordelingsmålere, der anvendes som grundlag for fordeling af varmeudgifter:

Kapitel 1-3:

Ingen kommentarer

Kapitel 4

§7 stk. 2:

Der ønskes en entydig definition af den noget vage formulering "væsentlig udvidelse". Det er meget vigtigt for varmeleverandørerne at kunne skelne præcist mellem hvad Sikkerhedsstyrelsen anser for at være en supplerings eller et nyt varmesystem.

Her skal angives en procent for hvor stor en udskiftning/udvidelse der er tilladt før der er tale om et nyt varmesystem. Vi vil foreslå at en supplerings/udvidelse på maksimum 15%, stadig kan betragtes som supplerings.

§8:

Ingen kommentarer

§9:

2) Kravet om at oplyse radiatorfabrikat og radiatormodel skal præciseres, da der kan være situationer hvor

flere radiatorer fabrikeres på samme fabrik, men sælges under forskellige navne f.eks. Thor panel radiatorer. Det er vel ikke rimeligt at vi skal oprette og vedligeholde de samme radiatorer under forskellige navne.
4) Kravet om at oplyse radiatorens varmeydelse skal præciseres. Denne oplysning har det formål at give varmemeforbrugeren mulighed for at sammenligne egne radiatorer af samme størrelse og fabrikat. Dette er ligeledes muligt ved at oplyse målerens skala eller den dimensionerede radiatorydelse, hvilket ikke svarer til fabrikantens ydelsestabeller, men opfylder behovet hos varmemeforbrugeren for kontrol.

Der ønskes indført et punkt 7 hvor faktor for udsat beliggenhed vises. Hvis Sikkerhedsstyrelsen mener at dette er indeholdt under punkt 6, ønskes en udspecificering at hvilke skalafaktorer der menes.

§10:

Her ønskes indført et punkt 5 "ved udskiftning af radiator"

Kapitel 5-9:

Ingen kommentarer

Bekendtgørelse om krav til målerinstallatører, som monterer, skalerer og servicerer varmedistributionsmålere

Kapitel 1-3:

Ingen kommentarer

Kapitel 4

§5 stk. 3:

Der ønskes igen en entydig definition af den noget vage formulering "væsentlig udvidelse". Det er meget vigtigt for varmelieferandørerne at kunne skelne præcist mellem hvad Sikkerhedsstyrelsen anser for at være en supplerung eller et nyt varmesystem.

Her skal angives en procent for hvor stor en udskiftning/udvidelse der er tilladt før der er tale om et nyt varmesystem. Vi vil foreslå at en supplerung/udvidelse på maksimum 15%, stadig kan betragtes som supplerung.

Kapitel 6-8:

Ingen kommentarer

Techem Danmark ser meget positivt på indførelsen af denne bekendtgørelse.

Med venlig hilsen

Techem Danmark A/S

Martin Posselt

IT-/Tekniskchef

Tlf: +45 87 44 77 60 / +45 20 70 50 25

Sikkerhedsstyrelsen
Nørregade 63
6700 Esbjerg
Tlf.: 33 73 20 00
www.sik.dk
E-mail: sik@sik.dk, MLH@sik.dk

Emne: Høring over udkast til to bekendtgørelser om varmfordelingsmålere

Hermed fremsendes Lejernes LO's høringssvar til udkast til bekendtgørelse om varmfordelingsmålere, der anvendes som grundlag for fordeling af varmeudgifter samt udkast til bekendtgørelse om krav til målerinstallatører, som monterer, skalerer og servicerer varmfordelingsmålere.

LLO mener, at det ikke er hensigtsmæssigt at man på varmeområdet afskaffer kontrolmanualen knyttet til kontrolsystemet. Afskaffer man kontrolmanualen betyder det, at lejerne ikke længere har adgang til opdaterede informationer om forudsætningerne for eget og ejendommens forbrug. For at lejeren skal kunne afgive "begrundede" klager er de informationer som kontrolsystemet stiller til rådighed ofte helt afgørende.

Kontrolmanualen sikre, at der lokalt er en række væsentlige informationer om det varmemålingssystem, som ligger til grund for lejerens varmeforbrug, eksempelvis data om måleren, samt oplysning om reduktion pga. udsat beliggenhed for fx lejligheder, der ligger oppe under taget. Kontrolmanualen sætter lejeren i stand til at kontrollere de installerede målere ved mistanke om fejl og dels sikre, at ældre, unøjagtige målere bliver udskiftet med nye og bedre målere.

En afskaffelse af kontrolsystemet vil betyde, at eksempelvis banale monteringsfejl ikke vil blive opdaget i hele målerens levetid. Det kan fx dreje sig om en forkert identifikation af en radiator eller en forkert opmåling af en radiator. Da de moderne måleres levetid typisk ligger mellem 10 og 15 år vil en lejer ved en afskaffelse af kontrolsystemet være frataget muligheden for at kontrollere sin regning og opdage eventuelle fejl.

LLO anser ikke Sikkerhedsstyrelsens forslag om generel information som et tilstrækkeligt alternativ. Informationen vil ikke være knyttet til lejerens bopæl og vil forudsætte internetadgang. LLO foreslår, at kontrolsystemet bevares, alternativt at der stikprøvemæssigt udføres en kontrol og evaluering af varmesystemet, at evalueringen af varmesystemet forbindes med en obligatorisk 10 årig vedligeholdelsesplan for ejendommen og at informationerne fra kontrolsystemet vedlægges regningen som et bilag med en checkliste en gang om året, så lejerne har de væsentligste informationer ved hånden, når de modtager regningen.

Med venlig hilsen

Helene Toxværd, Landsformand, Lejernes LO

Adresse	Telefon	Bank	Telefax	Email
Reventlowgade 14 ⁴ 1651 København V	33 86 09 10	5301 0381423	33 86 09 20	llo@llo.dk

6. maj 2013

Sikkerhedsstyrelsen
Nørregade 63
6700 Esbjerg

Dansk Industri
Confederation of Danish Industry

Angående høring om udkast til to nye bekendtgørelser om var- mefordelingsmålere

DI takker for modtagelsen af høringen angående to nye bekendtgørelser om varme-
fordelingsmålere.

DI støtter overordnet det fremsendte forslag om at tydeliggøre ansvarsfordelingen
og præcisere kravene til leverandører og målere samt målerinstallatørernes kompe-
tencer.

Med venlig hilsen

Bjarke Fjeldsted

Postadresse/Postal address

1787 København V (+45) 3377 3377
Danmark

di@di.dk
di.dk

Besøgsadresser/Visiting addresses

Hannemanns Allé 25
København S

Sundkrogskaj 20
København Ø

CVR: 16 07 75 93

Advokatrådet

ADVOKAT
SAMFUNDET

Erhvervs- og Vækstministeriet - Sikkerhedsstyrelsen
Nørregade 63
6700 Esbjerg

sik@sik.dk

KRONPRINSESSEGADE 28
1306 KØBENHAVN K
TLF. 33 96 97 98
FAX 33 36 97 50

DATO: 6. maj 2013
SAGSNR.: 2013 - 1030
ID NR.: 234817

Høring - over udkast til to nye bekendtgørelser om varmfordelingsmålere

Ved e-mail af 02-04-2013 har Erhvervs- og Vækstministeriet - Sikkerhedsstyrelsen anmodet om Advokatrådets bemærkninger til ovennævnte udkast.

Advokatrådet har ikke bemærkninger til det fremsendte høringsmateriale.

Med venlig hilsen

Torben Jensen

Fra: Martin Salamon <msa@fbr.dk>
Sendt: 6. maj 2013 18:12
Til: Sikkerhedsstyrelsen Hovedpostkasse (SIK)
Cc: Mathilde Horsman Jensen (SIK); Pia Saxild
Emne: Forbrugerrådets svar på høring over udkast til to bekendtgørelser om varmfordelingsmålere

Forbrugerrådet har modtaget Sikkerhedsstyrelsens brev af 2. april 2013, J.nr. 515-10-00001 vedr. høring over udkast til to bekendtgørelser om varmfordelingsmålere, og har følgende bemærkninger.

Forudsætningen for at afskaffe kontrolsystemet med tilhørende kontrolmanual på varmeområdet er, at forbrugerne ikke stilles ringere mht. muligheden for at opdage fejl og kontrollere regninger. Det finder vi ikke er tilfældet med det foreliggende forslag.

Forbrugerrådet kan derfor ikke tilslutte os forslaget, og skal i øvrigt henvise til høringsbrev af d.d. fra Lejernes Landsorganisation.

Med venlig hilsen

Vagn Jelsø
Konstitueret direktør

Martin Salamon
Chefkonsulent

Forbrugerrådet
Tlf. direkte: +45 7741 7729
Mobil: +45 4194 7905
E-mail: msa@fbr.dk

Danish Consumer Council
Fiolstræde 17, Postboks 2188, 1017 København K, Danmark

Forbrugerrådet er en uafhængig interesseorganisation, der varetager alle forbrugeres interesser over for erhvervslivet og myndighederne. Forbrugerrådet udgiver medlemsbladet TÆNK. Se mere på www.taenk.dk.

Fra: Danmarks Lejerforeninger <dl@dklf.dk>
Sendt: 7. maj 2013 19:16
Til: Sikkerhedsstyrelsen Hovedpostkasse (SIK)
Emne: VS: J.nr. 515-10-00001. Svar på høring over udkast til to nye bekendtgørelser om varmemålere
Vedhæftede filer: Retten i Roskilde - dom af 29. april 2011.doc

Til sikkerhedsstyrelsen

På Danmarks Lejerforeningers vegne fremsendes hermed nedenstående svar:

Med venlig hilsen

Jakob Lindberg
 Tinggården 55
 4681 Herfølge
 24 81 86 94

Kommentar til høringsbrevet:

Ad afsnittet "Præcisering af kravene til to-følermålere"

Styrelsen konstaterer helt korrekt, at der i Danmark er en udbredt brug af såkaldte lavtemperaturanlæg, det vil sige anlæg, som kører med en lav radiatortemperatur, f.eks. under 55 grader. Det er også korrekt, at lavtemperaturanlæggene stiller særlige krav til varmemålerne. Det er dog ikke kun ved anvendelse af to-følermålere, at lavtemperaturanlæggene stiller særlige krav. Den vigtigste effekt af overgang til lavtemperaturdrift i et boligområde er, at ældre målere af fordampningstypen bliver uegnede. Det gælder f.eks. den meget udbredte måler, CL48, der er udviklet i 1948 og i dag må betegnes som forældet.

Grunden til at de er uegnede er, at de ikke kan måle præcist i en temperaturområde, der er lavere end 60 grader C.

Ældre fordampningsmålere bør derfor helt udfases, jf vor bemærkninger nedenfor.

Ad afsnittet "Bortfald af kravet om kontrolsystem"

Danmarks Lejerforeninger vender sig imod forslaget om at kravet om kontrolsystem skal bortfalde. I disse år stiger priserne på varme kraftigt, og varmeudgifterne vil fremover komme til at udgøre en større og større del af en husstands samlede indkomst. Det er derfor særdeles betænkeligt at afregulere kontrollen med varmemålerne.

Sikkerhedsstyrelsens opfattelse er,

"at langt de fleste klager fra varmemålerbrugere håndteres af varmeleverandørerne i samarbejde med målerinstallatørerne. Meget få sager ender som tvistesager hos Sikkerhedsstyrelsen."

Hvis der kun er tale om meget få sager, kan det undre, at Sikkerhedsstyrelsen ønsker at fjerne klageadgangen. Virkeligheden er dog også en anden end den, Sikkerhedsstyrelsen her giver udtryk for.

For det første er det udokumenteret, at der er tale om "meget få sager". Vi er vidende om, at styrelsen inden for de seneste måneder har modtaget et betydeligt antal sager fra advokater der repræsenterer varmemålerbrugere. Vi opfordrer styrelsen til at fremlægge statistik, der kan belyse antallet af klager fordelt over tid.

For det andet er både varmeleverandører og varmemålerbrugere i stort omfang uvidende om, at der overhovedet findes et klageorgan. Specielt hvad angår ejere af ejerlejligheder og andelsboliger er

oplysningsniveauet meget lavt. Når det gælder lejere af private og almene boliger er der mulighed for at klage over et varmeregnskab til henholdsvis huslejenævnet og beboerklagenævnet. Det er dog sjældent, at nævnene oplyser lejerne om, at der også er muligheder for at klage til Sikkerhedsstyrelsen.

For det tredje er det betænkeligt at lade varmelieferandøren i samarbejde med målerinstallatøren behandle klager over fejl ved målingen. Det forudsigelige resultat af en sådan klage vil selvfølgelig blive, at varmelieferandøren/målerinstallatøren konkluderer, at der ikke er nogen fejl ved målingen. Man skal ikke sætte nogen til at afgøre klager over sig selv.

Sikkerhedsstyrelsen vil udarbejde informationsmateriale rettet mod varmemeforbrugerne for at "bibringe forbrugerne den viden om fordelingsmåling, som er nødvendig for at kunne vurdere afregningsgrundlaget ud fra de givne oplysninger."

Selv hvis forbrugerne opnår den nødvendige viden, vil det ikke gavne dem, idet der ikke er nogen kompetent administrativ myndighed, der kan afgøre om klagen er berettiget.

Den eneste mulighed, man har som lejer, er at anlægge en boligretssag om hvorvidt målerne er "egnede", jf. lejelovens § 37 eller almenlejelovens § 54. I afsnittet "Retspraksis" nederst i denne henvendelse er beskrevet en sådan retssag. Det er imidlertid stærkt procesfordyrende hvis man tvinger varmemeforbrugerne til at anlægge retssager til afgørelse af klager over fordelingsmålere.

Det skal tilføjes, at denne mulighed for at få afgjort en tvist om målerne's egnethed ikke findes for varmemeforbrugere i ejerlejligheder og andelsboliger.

Kommentar til Bekendtgørelse om varmemefordelingsmålere, der anvendes som grundlag for fordeling af varmeudgifter

Det foreslås, at der på passende sted i bestemmelsen indsættes en ny bestemmelse med følgende indhold:

Målerne skal være indrettet således, at de på skærmen både viser dato og forbrug. Dette skal muliggøre, at varmemeforbrugeren - f.eks. ved fotografering af skærmen - selv kan dokumentere forbruget på hver enkelt radiator med henblik på en eventuel klagesag.

Ad § 7, stk. 2

Det er uklart, hvad der forstås ved "en væsentlig udvidelse af det eksisterende varmesystem" og som derfor kræver at varmemefordelingsmålerne opfylder kravene i kapitel 3 i bekendtgørelsen. Derfor foreslås følgende formulering:

"En udskiftning af mere end 5 målere eller mere end 5 % af det hidtidige antal målere betragtes ikke som en supplerings, men som et nyt varmesystem."

Formuleringen betyder, at hvis der i en ejendom med f.eks. 4 lejemål og 20 målere i alt indrettes en lille taglejlighed med 2 målere, så betragtes det som en væsentlig udvidelse af det eksisterende varmesystem, idet de nye målere ganske vist er mindre end 5 i antal, men mere end 5% af det hidtidige antal målere

Ad § 9, stk 1.

Det foreslås at listen over oplysninger, som varmelieferandøren skal stille til rådighed udvides med følgende:

- 7) de anvendte korrektionsfaktorer for udsat beliggenhed.
- 8) antallet af timer inden for hver måned, varmeanlægget har været i drift.
- 9) det maksimale antal måleenheder pr time, som hver måler kan udvise, ved den givne maksimale varmeydelse for den pågældende radiator
- 10) oplysning om, hvorvidt varmeanlægget er et lavtemperaturanlæg

11) oplysning om radiatorernes middeltemperatur ved den dimensionerende udetemperatur, "t_{m,A}"

12) oplysning om målerens minimums anvendelsestemperatur. "t_{min}"

Oplysningerne er nødvendige, såfremt varmemåleren skal have blot et minimum af mulighed for at vurdere, om målerne fungerer korrekt.

Som bilag til bekendtgørelsen bør Sikkerhedsstyrelsen udgive en manual, der viser, hvordan ovennævnte oplysninger anvendes til at efterkontrollere varmemålingen.

Ad § 18, stk 2.

Der foreslås en tilføjelse til bestemmelsen om at de målere, der kan anvendes efter § 18 stk. 2 skal udfases inden for en periode på 10 år, såfremt de ikke er typegodkendte eller ikke lever op til kravene i bekendtgørelsens kapitel 3.

Ad § 18, stk 3.

Der foreslås følgende tilføjelse til bestemmelsen:

"Disse målere kan dog ikke anvendes efter 1. juni 2014 med mindre de er typegodkendte eller lever op til kravene i bekendtgørelsens kapitel 3."

Formålet med tilføjelsen er at få udfaset de målere, der er teknologisk forældede.

Forslag: Styrk kontrollen med varmemålerne

I stedet for at afregulere området, bør man gøre det modsatte. I et retssamfund er det af afgørende betydning, at overholdelsen af regler, som forudsætter teknisk, juridisk og økonomisk sagkundskab er undergivet en tæt kontrol fra en uvildig myndigheds side.

Finanskrisen har vist os, hvor store og uheldige konsekvenser, det kan have for et samfund at afregulere et område. De jævnlige skandaler inden for det almene byggeri - senest i Randers kommune - har vist, hvor store tab, der kan opstå, hvis de lokale tilsynsorganer ikke fungerer. Fødevarskandalerne har vist os hvor heftigt forbrugerne reagerer på svigt fra private producenter, der ikke lever op til deres ansvar.

Når det gælder kontrol med varmemålere bør der såvidt muligt indføres en kontrol gennem et enstrengt system. Hvis det er nødvendigt at fordele myndighedsbehandlingen på flere myndigheder, må der indføres regler, som sikrer at myndighederne samarbejder.

Herunder skitseres flere forskellige muligheder, idet jeg understreger, at Danmarks Lejerforeninger ikke har taget stilling til hvilken løsning, der er den bedste.

Mulighed 1. Al kontrol og myndighedsbehandling samles i en statslig kontrolorganisation. Dette indebærer, at det f.eks. er den statslige kontrolorganisation, der skal afgøre varmeregnskabsager i første instans. Kontrolorganisationen skal dermed både afgøre, om en varmemåling er korrekt, om der er dokumentation for brændselsudgifter samt vurdere om en varmeleverandør har vedligeholdt varmeanlægget tilstrækkeligt.

Mulighed 2. Al kontrol og myndighedsbehandling samles i lokale enheder. Dette indebærer f.eks. at huslejenævnene skal styrkes med teknisk ekspertise, således de bliver i stand til at vurdere om varmemålingen er korrekt.

Mulighed 3. Kompetencen til at afgøre en varmeregnskabssag placeres hos en lokal myndighed, med pligt til at konsultere et statsligt kontrolorgan.

Den lokale myndighed skal have pligt til at konsultere en statslig kontrolmyndighed, når der er tvivl om tekniske forhold, som den lokale myndighed ikke besidder sagkundskab inden for.

Retspraksis

Her gengives artikel fra Lejer i Danmark, nr. 66, foråret 2012. I artiklen redegøres der for forløbet af den eneste retssag, der os bekendt har været om varmemfordelingsmåleres egnethed. Dommen er medsendt dette høringssvar som vedhæftet fil i Word-format.

Varmemålere skal være egnede

I en opsigtsvækkende dom trak Boligretten i Roskilde tæppet væk under anvendelsen af de gamle fordampningsmålere ved udarbejdelse af varmeregnskaber. En lejer fra Køge fik domstolens ord for, at hendes varmeregning skal omberegnes, fordi målerne i ejendommen var uegnede.

Af Jakob Lindberg

Fejl i varmeregnskaber giver anledning til mange sager ved beboerklagenævnene og huslejenævnene rundt omkring i landet - specielt i beboerklagenævnene, som behandler klager inden for det almene byggeri.

Sagernes udfald er som regel forudsigeligt: Beboerklagenævnsmedlemmerne kaster et blik på varmeregnskabet, og da de typisk ikke har sagkundskab inden for varmeteknik eller målingsteknik bliver kendelsen således: "Varmeregnskabet godkendes, da der ikke er påvist nogen fejl i aflæsningen eller ved målerne".

Disse kendelser bliver meget sjældent anket til domstolene. De angår som regel kun beløb på nogle få tusinde kroner, så kun de mest idealistiske advokater kan overhovedet forestille sig at føre en sådan sag videre.

Og derved bliver nævnene både første og sidste retsinstans, når de skal afgøre en type af sager, hvor de mangler sagkundskab.

Skovparken

Alligevel skete det uventede, da en stædig kvindelig lejer i Køge i 2006, ikke ville acceptere sin varmeregning. Hun gik til Køge Lejerforening og hendes sagsbehandler begyndte at grave i sagen.

Sagsbehandleren, Lone Nestved fremskaffede den såkaldte kontrolmanual for bebyggelsens varmemålere. Kontrolmanualen er et dokument, der skal findes i enhver ejendom, og som alle beboere har ret til indsigt i.

I kontrolmanualen, stod der blandt andet, at varmemålerne var af typen CL 48, hvilket betyder, at den er produceret i 1948 altså for mere end 60 år siden. Men der stod noget, som var endnu mere interessant, nemlig at målerne var egnede til "ikke-lavtemperturanlæg".

Forskellige varmeanlæg

I fagsproget betyder et "lavtemperaturanlæg" at temperaturen af det vand, der løber igennem radiatorerne i en stor del af året er mindre end 60 grader. At måleren CL 48 var egnede til "ikke-lavtemperturanlæg" betød altså, at de var egnede til at måle varmeafgivelsen fra en radiator, hvis radiatoren er mindst 60 grader varm, men uegnede, hvis radiatortemperaturen er under 60 grader.

I bebyggelsen Skovparken, som er opført i 1950-erne, har man i dag lavtemperatur. Efter energikriserne i 70-erne og 80-erne begyndte overalt i landet at isolere ejendommene for at spare på varmen. Mange steder udskiftede man radiatorerne for at få større radiatorer. Dette havde den fordel, at man kunne køre med lavere temperatur i varmeanlægget, hvilket sparer varme og dermed penge for beboerne. Det var også sket i Skovparken, men man havde stadig de gamle målere, der kun var egnede til at måle i "ikke-lavtemperturanlæg"

Beboerklagenævnet

Man skulle tro, at når det direkte står i kontrolmanualen at målerne er uegnede, så måtte beboerklagenævnet tage konsekvensen. Men nej. På trods af Lone Nestveds dokumentation gjorde beboerklagenævnet i Køge som de plejede.: Man godkendte varmeregnskabet, som det var fremlagt af DAB.

Det skete med stemmerne 2-1, idet forfatteren til denne artikel som lejerrepræsentant i nævnet stemte for, at varmeregnskabet skulle omberegnes efter kvadratmeter.

Boligretten

Heldig vis gav lejeren ikke op. Hun ankede sagen til boligretten. Hendes påstand var at udlejeren, DAB skulle anerkende, at hendes udgifter til varme i varmeregnskabsåret 2005-6 skulle beregnes ud fra lejlighedens areal i forhold til hele ejendommens areal - i stedet for ud fra varmemålerne. Hendes argument var, at varmemålerne ikke opfyldte kravet i almenlejelovens § 54 til, at varmemålerne skal være "egnede".

Ekspert

I boligretten fik hendes advokat udmeldt et såkaldt "syn og skøn". Det foregår ved, at retten efter forhandling med sagens parter udpeger en ekspert, som skal undersøge en sag og give svar på de spørgsmål, som parterne stiller.

Eksperten i denne sag var en ingeniør ved Teknologisk Institut, Otto Paulsen. I dommen fra Boligretten er der et udførligt referat af hans vidneudsagn, som jeg vil referere i detaljer:

Første fejkilde

I følge Otto Paulsen, var det typisk for ejendomme opført i 1950-erne, at varmen i en radiator gik ind med 90 grader og ud med 70 grader, altså betydeligt over det, der anvendes i dag. Den type målere der blev sat op måler radiatoren varme typisk 3/4 oppe på radiatoren. Jo større en radiator er, jo mindre behøver den at være varm for at varme rummet op. Typisk vil en stor radiator kun være varm i toppen. Hvis man forestiller sig en lejer, der gerne vil have det koldt, vil denne lukke lidt op for radiatoren. Så vil radiatoren kun være varm øverst oppe. Varmen vil

slet ikke nå ned, hvor måleren sidder.

Anden fejlkilde

Hvis man modsat forestiller sig en lejer, der vil have det varmt, vil lejerens lukke mere op for radiatoren. Så vil en større flade på radiatoren blive varm. Radiatoren vil derfor typisk være arm lige ud for, hvor måleren sidder. Måleren har den forudsætning, at man skal betale for forskellen mellem en rumtemperatur på 20 grader og radiatorens temperatur. Hvis der er tale om en lille radiator, der skal varme et rum op til en høj temperatur, skal den lukkes overordentlig meget op. Dermed skal radiatoren være overordentlig varm. Derfor vil måleren vise et særligt stort varmeforbrug.

Hvis der i det samme rum var en større radiator behøvede den ikke være lige så varm. Derfor vil den samme måler med det samme reelle varmeforbrug vise et lavere varmeforbrug.

Tredie fejlkilde

Den måler der er i Skovparken er en CL 48. Målere er opdelt i en A-klasse og en B-klasse. CL 48 måleren hører til A-klassen. A-klassen er en måler, der har en relativt kort skala. Måleren fungerer ved, at en væske i et rør fordampes. Jo længere dette rør er, jo finere gradinddeling kan der være på måleren. Jo mere præcist kan den aflæses. Denne måler kan derfor ikke aflæses særligt præcist. Dette har særligt stor betydning, hvis der er lidt forbrug. Altså hvis man kører med lavere temperatur på radiatoren, end der oprindeligt var tænkt. Derfor er betydningen af den grove skala større ved sådanne lave temperaturer, som dette anlæg kører med.

Fordampningsmålere forældede

Skønsmanden udtalte, at der næppe i dag er fordampningsmålere, der vil kunne godkendes som grundlag for et varmeregnskab, hvis man skulle bygge forfra i dag. Om Skovparkens målere udtalte han: "Måleren er altså ikke egnet til dette varmeanlæg, hvilket betyder, at der kan forekomme betydelige fordelingsfejl i varmeregnskabet."

Advokaternes argumenter

Advokaternes diskussion kom i høj grad til at dreje sig om, hvilke lovbestemmelser, der skulle lægges til grund. DAB's advokat fremhævede, at der i den såkaldte målerbekendtgørelse fra Erhvervsfremmestyrelsen fra 1997, står, at målertypen CL 48 og andre ældre målere fortsat kan anvendes, selv om de ikke er typegodkendte. Målerbekendtgørelsen stillede kun krav om typegodkendte målere i byggeri, der tages i brug efter 1. august 1998.

Lejerens advokat lagde vægt på almenlejelovens § 54, stk. 1. Her står, at målerne skal være "egnede". Det var de ikke efter skønsmandens udsagn. Målerbekendtgørelsens dispensation for målerne i gamle ejendomme kan ikke tillægges virkning, hvis det strider mod kravet i almenlejeloven.

Dommen

De tre dommere var uenige. Lægdømmer, Steen Hjort Christensen, der er udpeget af udlejersiden gav en udførlig begrundelse, med følgende konklusion: Der er ikke noget krav i lovgivningen om, at legalt etablerede ældre varmemålere skal leve op til nutidig standard.

Målerne er heller ikke uegnede blot fordi en lejligheds varmeanlæg ikke stemmer overens med dimensioneringen til målertypen.

Den juridiske dommer, Mogens Pedersen og lægdommer, Klaus Willer, der er udpeget af lejersiden, lagde vægt på skønsmandens konklusion: At de anvendte målere var egnede, da de blev sat op, men ikke er egnede, sådan som anlægget fungerer nu. De fandt intet grundlag for ikke at følge skønsmandens erklæring og vurdering.

Argumentet om, at der kun var een lejer, der havde gjort indsigelse mod varmeregnskabet blev imødegået med disse ord: "Lejere der er blevet begunstiget af fejl i varmeregnskabet, skal ikke kunne hindre andre i at opnå deres ret. Derfor kan enhver lejer alene kræve, at en boligforening overholder lov om leje af almene boliger."

Kommentar

DAB har anket dommen til landsretten [**Bemærkning: anken er senere hævet. Dommen står derfor ved magt**]. Det skal ikke være nemt, at få sin ret som lejer. Men som forbrugere af varmemålere må vi glæde os over, at der nu på højt plan bliver sat fokus på disse forhold. Vil landsretten følge boligretten i Roskilde og dødsdømme de forældede varmemålere, eller vil man fortsat blåstemple deres anvendelse i ældre ejendomme?

Ville vi være tilfredse med at man på danske hospitaler anvendte målerudstyr fra 1948, når der findes noget, der er bedre? Nej vel? Kun det bedste er godt nok til de syge. Sådan må det også være for beboerne i lejligheder, andelsboliger og ejerlejligheder, som i dag må trækkes med uegnede varmemålere.

Kilde: Retten i Roskilde. Dom afsagt den 29. april 2011 i sag nr. BS 7A-1357/2007. Lejerne var repræsenteret af advokat Morten Tarp.

Udskrift af dombogen

DOM

Afsagt den 29. april 2011 i sag nr. BS 7A-1357/2007:

[REDACTED]
[REDACTED]

4600 Køge
mod
Køge Almennyttige Boligselskab
v/administrator DAB
Finsensvej 33
2000 Frederiksberg

Sagen er en boligretssag. Der har medvirket lægdommere.

Sagsøgeren er [REDACTED], der har lejet en lejlighed af sagsøgte Køge Almennyttige Boligselskab på adressen [REDACTED] 4600 Køge.

Sagen drejer sig om, Køge Almennyttige Boligselskab lovligt har kunnet aflægge varmeregnskab over for [REDACTED] baseret på varmfordelingsmålere for perioden 15. november 2005 til 31. juli 2006. Sagen drejer sig kun om denne periode. [REDACTED] gør gældende, at de anvendte varmfordelingsmålere ikke opfylder kravet i almenlejelovens § 54 til, at varmfordelingsmålere skal være egnede.

[REDACTED] påstand er, at Køge Almennyttige Boligselskab skal anerkende, at [REDACTED] udgifter til varme mv. for perioden 15. november 2005 til 31. juli 2006 fastsættes skønsmæssigt ud fra arealet af sagsøgerens lejlighed [REDACTED] Køge, i forhold til hele ejendommens areal og med korrektion for graddageantallet for hendes boperiode i forhold til graddagetallet for hele regnskabsperioden 1. august 2005 til 31. juli 2006.

Køge Almennyttige Boligselskabs påstand er frifindelse, dvs. stadfæstelse af beboerklagenævnets afgørelse.

Denne dom indeholder ikke en fuldstændig sagsfremstilling, jf. retsplejelovens § 218 a, stk. 2. Sagen er ikke behandlet efter reglerne i retsplejelovens kapitel 39.

Chefkonsulent **Asger Røngren** har som partsrepræsentant for sagsøgte forklaret, at han er chefkonsulent i DAB (Dansk Almennyttig Boligselskab). Han har en del af ansvaret for energistyringen i bred forstand i 50.000

boliger. Han har været ansat i DAB siden 1973 og har på et tidspunkt fået ansvaret for energistyringen. Han har således også ansvaret for, at varmeregnskaberne er korrekte. Han husker ikke, at der tidligere har været indsigelse mod varmeregnskaberne i den afdeling. Den måler, der anvendes - CL 48 er en meget gængs type. Den har nogle år på bagen, men er opsat i rigtig mange ejendomme stadigvæk. Ifølge oplysning fra ISTA, det der i gamle dage hed Clorius, er der stadig 90.000 af den slags målere i funktion. Det er umuligt at skabe millimeterretfærdighed i et varmeregnskab. Lejlighederne er ikke isolerede mellem hinanden. Lejere har forskellige varmebehov. De lejere, der ønsker at have det varmt, eksporterer varme til naboerne, overboerne eller underboerne. Han har kontrolleret det i dette tilfælde. Det har vist sig, at ~~XXXXXXXXXXXX~~ omkringboende lejere typisk har et lavere varmeforbrug, end hun har haft. Hun har dermed forsynet sine naboer, underboer og ovenboere med varme. Det kan så aflæses i hendes varmeregnskab. Han har imidlertid også gennemgået hele ejendommens var-meregnskab. Der er andre, der har et højere forbrug end ~~XXXXXXXXXXXX~~. Boligselskaber er forpligtet til at afregne varmeforbrug efter målere. Det er fastsat, at mindst 40 % af varmeforbruget skal fordeles efter målere. I den-ne afdeling bliver 92 % af varmeforbruget fordelt efter målere. Vand og varmt vand bliver fordelt efter en fordelingsnøgle og ikke efter målere. Ejendommen har det varmeforsyningsanlæg, det havde fra starten bortset fra, at det naturligvis er blevet vedligeholdt løbende, siden det blev opsat for mange år siden. Der er f.eks. kommet en kondenserende kedel i stedet for den oprindelige og der er etableret solvarmeanlæg. Det er rigtigt, at frem-løbstemperaturen efter opsætningen af radiatorerne er ændret. Det skete som i de fleste ejendommen for mange år siden – nok for 20-25 år siden.

Skønsmanden **Otto Paulsen** har supplerende til sine erklæringer forklaret, at med den forudsætning, at ejendommen er opført i 1950'erne, er de radiatorer og de målere sat op efter de normer og principper, der gjaldt dengang. Det er ikke det samme som, at målerne giver et retvisende billede af varmeforbruget i dag. Siden ejendommen blev bygget, er den blevet forsynet med termoru-der. Der er måske også foretaget andre varmeisolerende foranstaltninger. Der er foretaget andre foranstaltninger for at sænke varmeforbruget. Efter datidens byggeskik dimensionerede man radiatorer efter en varmetabsbe-regning, der blev foretaget for den enkelte lejlighed. De, der bestemte, hvil-ke radiatorer, der skulle sætte op, havde den forudsætning, at det varme vand gik ind med 90 grader og ud med 70 grader. Der kan være valgt andre var-megrader på det tidspunkt, men typisk betydeligt over det, der anvendes i dag. Den type målere, der blev sat op, måler radiatorens varme typisk 3/4 oppe på radiatoren. Jo større en radiator er, jo mindre behøver den være varm for at varme rummet op. Typisk vil en stor radiator kun være varm i toppen. Hvis man forestiller sig en lejer, der gerne vil have det koldt, vil denne lukke lidt op for radiatore. Så vil radiatoren kun være varm øverst oppæ. Varmen vil slet ikke nå ned, hvor måleren sidder.

Det er en fejlkilde.

Hvis man modsat forestiller sig en lejer, der vil have det varmt, vil lejeren lukke mere op for radiatoren. Så vil en større flade på radiatoren blive varm. Radiatoren vil derfor typisk være varm lige ud for, hvor måleren sidder. Måleren har den forudsætning, at man skal betale for forskellen mellem en rumtemperatur på 20 grader og radiatorens temperatur. Hvis der er tale om en lille radiator, der skal varme et rum op til en høj temperatur, skal den lukkes overordentligt meget op. Dermed skal radiatoren være overordentlig varm. Derfor vil måleren vise et særligt stort varmeforbrug. Hvis der i det samme rum var en større radiator, behøvede den ikke være lige så varm. Derfor vil den samme måler, med det samme reelle varmeforbrug, vise et lavere varmeforbrug.

Det er anden fejlkilde.

Den måler, der er i denne ejendom er en CL 48. Målere er opdelt i en A-klasse og en B-klasse. CL 48 måleren hører til A-klassen. A-klassen er en måler, der har en relativ kort skala. Måleren fungerer ved, at en væske i et rør fordamper. Jo længere dette rør er, jo finere gradinddeling kan der være på måleren. Jo mere præcist kan den aflæses. Denne måler kan derfor ikke aflæses særligt præcist. Det har særlig stor betydning, hvis der er lidt forbrug. Altså hvis man kører med en lavere temperatur på radiatoren, end der oprindeligt var tænkt. Derfor er betydningen af den grove skala større ved sådanne lave temperaturer, som dette anlæg kører med.

Det er tredje fejlkilde.

Endnu en usikkerhedsfaktor ved denne type målere er, at selvom der overhovedet ikke er varme på radiatoren, sker der en vis fordampning fra varmemåleren. Det er der taget højde for ved, at måleren er overfyldt. Hvis der så sker udskiftning af lejere i lejeperioden, vil det være en fordel for nogle lejere og ulempe for andre, afhængigt af hvilken årstid flytningen sker.

Skønsmandens opsummerede grundene til, at han har erklæret, at disse målere ikke er egnede til anvendelse til varmeregnskabet således:

det er en måler, der alene måler radiatorens temperatur og ikke måler varmeafgivelsen til rummet. En bedre type måler måler radiatorens temperatur og temperaturen i rummet. Varmeforbruget er forskellen.

skalaen er for grov

herudover er der en række mindre forhold, der trækker i hver sin retning, men som specielt medvirker til, at måleren er uegnet, når der køres med lavere temperaturer, som der gøres på dette. Jo lavere

temperatur, jo værre bliver udsvinget.

Skønsmanden er enig i, at denne type måler bruges i overordentligt mange ejendomme stadigvæk, men der findes andre typer målere og der også nogen, der gerne vil sælge dem. Der er formentlig et sted mellem 1 og 2 millioner varmemålere i Danmark. Han kender ikke fordelingen mellem målere, der kun måler på radiatoren og andre typer målere. Der er næppe i dag fordampningsmålere, der vil kunne godkendes som grundlag for et varmeregnskab, hvis man skulle bygge forfra i dag.

 har i sit påstandsdokument anført følgende til støtte for sin påstand:

Sagsøger skal ikke betale for varmemeforbruget i den omhandlede lejlighed i en periode, der ligger forud for hendes overtagelse af lejligheden. Af lov om leje af almene boliger (ALL) § 54 fremgår af fordelingen mellem lejerne af udgifterne til varme m.v. skal ske på grundlag af sædvanlige beregningsregler enten efter egnede fordelingsmålere eller efter bruttoetageareal eller rumfang.

I ejendommens varmeanlæg er installeret varmefordelingsmålere af måler typen CL48, som er uegnede til dette varmeanlæg (jf. kontrolmanualens pkt. 2 og skønsmandens svar på spørgsmål 2 og 4). Uegnede målere kan ikke lovligt benyttes til fordeling mellem lejerne af udgifterne til varme m.v., jf. ALL § 54, stk. 1. Det omhandlede varmeregnskab er dermed ikke opgjort på korrekt og lovligt grundlag. Det forhold, at gamle målere i henhold til § 5 i bkg. 70 af 28.01.1997 fortsat kan anvendes (uanset at de ikke er typegodkendte og overensstemmelseserklærede) er ikke tilstrækkeligt til at opfylde kravet i ALL § 54, stk. 1, om at målerne skal være egnede.

Bkg. 70 af 28.01.1997 er udstedt i medfør af lov om erhvervsfremme. Bekendtgørelsen kan ikke tillægges virkning i det omfang det måtte stride mod lov om leje af almene boliger.

Kravet om at fordelingen mellem lejerne af udgifterne til varme m.v. skal ske "på grundlag af sædvanlige beregningsregler, enten efter egnede fordelingsmålere eller efter bruttoetageareal eller rumfang" er ikke nyt. Den samme formulering findes i lejeloven (LL) § 37, stk. 1, som havde denne ordlyd allerede i 1980.

Lov om leje af almene boliger trådte i kraft i 1998. Før denne lov var reglerne om lejernes betaling for varme m.v. i det almene byggeri reguleret af lejelovens kap. VII (bl.a. LL § 37).

Kravet i ALL § 54, stk. 1, om at målerne skal være egnede er således ikke foranlediget af nye bestemmelser i anden lovgivning (herunder de bekendtgørelser, der er udstedt i 1996 i henhold til byggeloven og i 1997 i henhold til lov om erhvervsfremme). Kravet i ALL gælder som et selvstændigt krav ved siden af bestemmelserne i anden lovgivning. Uden egnede målere skal fordelingen mellem lejerne af udgifterne til

varme m.v. ske på grundlag af sædvanlige beregningsregler efter bruttoetageareal eller rumfang. Bruttoetagearealet for sagsøgers lejlighed og for resten af ejendommen er både sagsøger og sagsøgte bekendt og bør derfor anvendes i det foreliggende tilfælde.

Varmeforbrug i ejendommens fælleslokaler skal betales som en del afdelingens driftsudgifter via huslejen. Det er ikke rimeligt at udgiften pålægges lejerne via varmeregnskabet, hvorved et højt forbrug i egen lejlighed indebærer at man bærer en større andel af varmeudgiften i fælleslokalerne. Det er mere rimeligt, at denne udgift fordeles på samme måde som huslejen.

Køge Almennyttige Boligselskab har i boligselskabets påstandsdokument anført følgende til støtte for boligselskabets påstand:

- at den i medfør af sagens bilag 8 fremlagte varmeopgørelse er korrekt,
- at førnævnte understøttes af angivendet indeholdt i sagens bilag C,
- at førnævnte tillige understøttes af skønsmandens svar på spørgsmål E,
- at dette fører til, at varmeudgifterne ikke skal fastsættes ud fra areal, som påstået af sagsøgeren,
- at det af skønsmandens besvarelse af spørgsmål E kan udledes, at sagsøgeren ikke betaler for forbrug forud for sin overtagelse af lejemålet.
Tværtimod har sagsøgeren fordel af den aflæsning, der finder sted,
- at det af skønsmandens besvarelse af spørgsmål 6 kan udledes, at det ikke er rentabelt at foretage yderligere isolering af ventiler, rør og pumper,
- at den i medfør af sagens bilag 5 omhandlede energimærkning af skønsmanden vurderes som ikke så dårlig for en ældre ejendom,
- at klimstaten/solvarmeanlægget er med til at reducere afdelingens varmeudgifter, jf. skønsmandens besvarelse af spørgsmål F,
- at anvendelsen af varmfordelingsmåler, benævnt CL 48 i medfør af § 5 i Erhvervsfremmestyrelsens Bekendtgørelse nr. 70 af 28.1.1997 (bilag K) kan anvendes, og at myndighederne ikke

blander sig i om gamle målere er egnede eller ej,

at der ikke er krav om, at de dimensioneringstemperaturen skal fremgå af en kontrolmanual. Der henvises herom til skønsmandens besvarelse af spørgsmål A, ligesom der henvises til bilag K,

at sagsøgte ikke kan pålægges at ændre princip omkring fordeling af varmeudgifterne i det omfang fordelingen sker lovligt, hvilket er tilfældet. Der henvises herom til § 54 i Lov om leje af almene boliger.

Rettens begrundelse og afgørelse

Steen Hjort Christensens votum.

Sagsøgtes ejendom, Skovparken, består iflg. Bil. 12 af et samlet boligareal på 19.342 M2 (250 lejligheder), hvoraf sagsøgers. Lejlighed udgør 83 M2. Det er ubestridt, at sagsøger var den eneste lejer, der protesterede mod det omstridte varmeregnskab 2005-06, og at ingen lejere protesterede mod senere varmeregnskaber.

Efter bevisførelsen lægges ligeledes til grund, at varmemålerne, type CL48 (fordampningsmålere) i Skovparken blev etableret ved ejendomskomplekssets opførelse i løbet af 1950'erne, og at varmemålerne var typegodkendt af Boligministeriet. Denne målertype betegnes af vidnet, chefkonsulent Mogens Røngren som en stadig gængs type, eksisterende i et antal af ca. 90.000 på landsplan. Skønsmanden, civilingeniør, Ph. D., Otto Paulsen, har under afhjæmningen af hans skønserklæring oplyst, at det samlede antal typegodkendte varmemålere i boliger i DK skønnes at være mellem 1 og 2 mio.

Iflg. ISTAs kontrolmanual for ejendommens varmemålere er disse dimensioneret til et såkaldt ikke-lavtemperaturanlæg.

Der er ikke ved bevisførelsen påberåbt fejl ved ejendommens varmeanlæg eller aflæsningen af varmemålerne. Skønsmandens erklæring om, at målertypen CL48 ikke er egnet til Skovparkens varmeanlæg, baseres på hans beregning af, at varmeanlægget i sagsøgers lejlighed er et såkaldt lavtemperaturanlæg, og at alle lejligheder i bebyggelsen skal være ikke-lavtemperaturanlæg, hvis varmemålerne er dimensioneret hertil. Skønsmanden har ikke besigtiget eller foretaget beregninger af varmeanlægget i andre lejligheder i bebyggelsen.

Twistens lovgrundlag:

Almenlejelovens § 54, stk. 1 foreskriver, at varmfordelingsmålere skal være "egnede". Dette krav går tilbage til efterkrigstidens lejelovgivning og blev i 1955-lovens § 46 præciseret til, at varmfordelingsmålere skulle være godkendt af Boligministeren, der godkendte 4 typer. Ved 1979-loven § 37, stk. 1 fik loven den generelle formulering af "egnethedskravet", som uforandret finder udtryk i nugældende lejelovgivning, herunder almenlejeloven.

Byggelovens § 4A bestemmer, at Boligministeren kan fastsætte nærmere regler om, at der i nybyggeri samt i bestående bebyggelse skal installeres individuelle varmfordelingsmålere som grundlag for forbrugsmåling på lejlighedsplan. Endvidere foreskriver Erhvervsfremmelovens § 10 bemyndigelse til Erhvervsministeren til fastsættelse af regler om måleenheder og måleteknisk kontrol etc.

Bekg. Nr. 891 af 9. okt. 1996 og bekg. Nr. 70 af 28. januar 1997 er resultat heraf.

1996-Bekg. §§ 8-9 omhandler installation i nybyggeri og giver (§ 8, stk. 2) installationspåbud om etablering af individuelle målere i bestående bebyggelse (hvor der ikke tidligere har været individuelle målere, min bemærkning) inden 01.01.1999. Iflg. § 8, stk. 3, 2. pkt. skal målerne være i overensstemmelse med regler fastsat af Erhvervsfremmestyrelsen. Ikrafttrædelsesbestemmelsen i § 16, stk. 4 fastsætter dog eksplicit, at § 8, stk. 3, 2. pkt. ikke gælder for varmfordelingsmålere, som er etableret ved ikrafttrædelsen af 1996-bekg., den 1. februar 1997.

1997-Bekg. §§ 1 og 2 foreskriver, at individuelle varmfordelingsmålere skal opfylde nærmere angivne måletekniske standarder med typegodkendelse og kontrolforanstaltninger. Dog fremgår det ligeledes eksplicit i denne bekendtgørelses § 5, stk. 1, at varmfordelingsmålere, der har været i brug før 1. august 1998, fortsat kan anvendes, uanset at de ikke er typegodkendt og overensstemmelseserklærede.

Konklusion:

Der er ikke i lovgrundlaget - ej heller set på historisk baggrund - noget krav om, at legalt etablerede varmemålere fra før 1. februar 1997 skal leve op til nutidig standard, og at de må erklæres "uegnede" i lejelovgivningens forstand, blot fordi en enkelt lejligheds - eller et væsentligt mindretal heraf - varmeanlæg ikke findes at stemme overens med dimensioneringen til målertypen. Der er ej heller er påberåbt fejl ved varmeanlægget eller varmeaflysningen. Heraf følger, at der ikke i de påberåbte omstændigheder er belæg for at kræve varmeregnskabet for perioden 15.11.2005 -31.07.2006 ændret som påstået af sagsøger.

Jeg stemmer derfor for at frifinde sagsøgte.

Klaus Willer og Mogens Pedersens votum.

Lejere, der er blevet begunstiget af fejl i varmeregnskabet, skal ikke kunne hindre andre i at opnå deres ret. Derfor kan enhver lejer alene kræve, at en boligforening overholder lov om leje af almene boliger. Det har derfor ingen betydning, at [REDACTED] er den eneste lejer, der har gjort indsigelse mod varmeregnskabet.

Skønsmanden er udpeget som særlig sagkyndig netop på dette område. Han har i svaret på spørgsmål 4 konkluderet:

”...Måleren er altså ikke egnet til dette varmeanlæg, hvilket betyder at der kan forekomme betydelige fordelingsfejl i varmeregnskabet...”.

Skønsmanden har under afhjemlingen i retten fastholdt, at de anvendte målere, der, da de blev sat op, var egnede, som anlægget fungerede dengang, ikke er egnede, som anlægget fungerer nu.

Vi ser intet grundlag for ikke at følge skønsmandens erklæring og vurdering

De varmemålere, der har været grundlag for det omstridte varmeregnskab, var derfor ikke egnede. Varmeregnskabet var derfor ulovligt og ugyldigt i forhold til [REDACTED].

Vi stemmer derfor for at tage sagsøgerens påstand til følge.

Der afsiges dom efter flertallets votum, som det fremgår af dommens konklusion.

Sagsomkostningsafgørelse:

Køge Almennyttige Boligselskab har tabt sagen og skal betale sagsomkostninger.

[REDACTED] har haft følgende udgifter i forbindelse med sagen:

Retsafgift	500,00 kr.
Forslag til skønsmand	1.625,25 kr.
Skønserklæring	39.187,50 kr.
Afhjemling	5.625,00 kr.

Udgift til egen advokat. [REDACTED] har ikke fradragsret for moms af den regning, hun får fra sin egen advokat. Boligretten kender ikke sagens værdi for hende. Boligretten har derfor fastsat det beløb, hun skal tilkendes til dækning af sine advokatomkostninger, udfra et skøn over anvendt tid sammenholdt med det opnåede resultat

25.000,00 kr.

Sagsomkostninger

71.937,75 kr.

Thi kendes for ret:

Køge Almennyttige Boligselskab skal anerkende, at [REDACTED] udgifter til varme mv. for perioden 15. november 2005 til 31. juli 2006 fastsættes skønsmæssigt ud fra arealet af hendes lejlighed [REDACTED]. [REDACTED] Køge, i forhold til hele ejendommens areal og med korrektion for graddageantallet for hendes boperiode i forhold til graddagetallet for hele regnskabsperioden 1. august 2005 til 31. juli 2006.

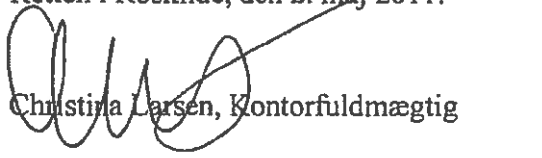
Køge Almennyttige Boligselskab skal inden 14 dage betale 71.937,75 kr. i sagsomkostninger til [REDACTED].

Steen Hjort Christensen

Mogens Pedersen

Klaus Willer.

Udskriftens rigtighed bekræftes.
Retten i Roskilde, den 2. maj 2011.

Christina Larsen, Kontorfuldmægtig

Sikkerhedsstyrelsen
Nørregade 63
6700 Esbjerg

Sendt til: sik@sik.dk

10. maj 2013

Datatilsynet
Borgergade 28, 5.
1300 København K

CVR-nr. 11-88-37-29

Telefon 3319 3200
Fax 3319 3218

E-mail
dt@datatilsynet.dk
www.datatilsynet.dk

J.nr. 2013-122-0241
Sagsbehandler
André Dybdal Pape
Direkte 3319 3223

Vedrørende høring over udkast til to bekendtgørelser om varmemfordelingsmålere - Sikkerhedsstyrelsens j.nr. 515-10-00001

Ved brev af 2. april 2013 med bilag har Sikkerhedsstyrelsen sendt Datatilsynet to udkast til bekendtgørelser om varmemfordelingsmålere.

Sikkerhedsstyrelsen har bl.a. oplyst, at styrelsen har sendt de to udkast i høring, fordi det efter § 9 i udkast til bekendtgørelse om varmemfordelingsmålere er fastsat, at varmeleverandøren skal stille en række oplysninger om de bolig- og erhvervsenheder, som er omfattet af afregningsenheden, til rådighed for varmemforbrugerne. Det følger endvidere, at det betyder, at en varmemforbruger kan få udleveret oplysninger om radiatorer og radiatorernes påmonterede varmemfordelingsmålere i andre lejligheder i afregningsenheden. Sikkerhedsstyrelsen har endelig oplyst, at det umiddelbart er styrelsens vurdering, at en sådan videregivelse af oplysninger er omfattet af persondatalovens § 6, stk. 1, nr. 7, og dermed kan finde sted.

Datatilsynet skal herefter udtale følgende:

1. Datatilsynet skal generelt understrege, at behandling af personoplysninger under alle omstændigheder skal ske under behørig iagttagelse af persondatalovens¹ regler, herunder grundbetingelserne i § 5 om god databehandlings-skik, saglighed og proportionalitet m.v. og de materielle behandlingsbetingelser i § 6 om almindelige ikke-følsomme personoplysninger.

Datatilsynet kan generelt oplyse, at behandling af almindelige ikke-følsomme oplysninger, herunder f.eks. oplysninger om navn og adresse, skal ske i overensstemmelse med persondatalovens § 6, stk. 1, nr. 1-7. Behandling kan herefter bl.a. ske, hvis den registrerede har givet udtrykkeligt samtykke hertil, jf. § 6, stk. 1, nr. 1, hvis behandlingen er nødvendig for at overholde en retlig forpligtelse, som påhviler den dataansvarlige, jf. § 6, stk. 1, nr. 3, eller hvis behandlingen er nødvendig for, at den dataansvarlige eller den tredjemand, til hvem oplysningerne videregives, kan forfølge en berettiget interesse, og hensynet til den registrerede ikke overstiger denne interesse, jf. § 6, stk. 1, nr. 7.

¹ Lov nr. 429 af 31. maj 2000 om behandling af personoplysninger med senere ændringer.

Behandling efter § 6, stk. 1, nr. 3, forudsætter, at der påhviler den dataansvarlige en retlig forpligtelse – dvs. en forpligtelse der følger af lovgivningen eller af administrative forskrifter, der er fastsat i medfør af lovgivningen – som nødvendiggør behandlingen.²

Spørgsmålet om hvorvidt behandling, herunder videregivelse, af ikke-følsomme personoplysninger kan ske med hjemmel i persondatalovens § 6, stk. 1, nr. 7, beror på en konkret vurdering, der kræver en konkret interesseafvejning. Det er således en betingelse for at anvende bestemmelsen, at den dataansvarlige har foretaget en vurdering af, hvorvidt hensynet til den registreredes interesse overstiger hensynet til de berettigede interesser, der ønskes forfulgt med behandlingen.³

2. Det følger af § 9 i udkast til bekendtgørelse om varmfordelingsmålere, der anvendes som grundlag for fordeling af varmeudgifter, at:

”Varmeleverandøren skal efter anmodning herom stille følgende oplysninger om de bolig- og erhvervsenheder, som er omfattet af afregningsenheden, til rådighed for varmemeforbrugerne:

- 1) Fabrikat og type for de anvendte varmfordelingsmålere,
- 2) radiatorfabrikat og radiatormodel,
- 3) radiatorstørrelse ved angivelse af længde, højde og dybde,
- 4) radiatorernes varmeydelse,
- 5) monteringspunktet for de anvendte varmfordelingsmålere, og
- 6) de anvendte skalafaktorer uden indregnet korrektion for udsat beliggenhed.

[...]”

På baggrund af opremsningen af oplysningstyper i udkastets § 9 står det ikke Datatilsynet klart, i hvilket omfang oplysningerne, som skal stilles til rådighed for varmemeforbrugere, kan være personhenførbare, f.eks. om oplysningerne er tilknyttet adresse, identifikationsnummer eller lignende særlige identifikationer for de enkelte enheder. På baggrund af det af Sikkerhedsstyrelsen oplyste går Datatilsynet imidlertid ud fra, at oplysningerne kan være personhenførbare.

Det står endvidere ikke Datatilsynet klart, præcis hvilke typer af personoplysninger der kan videregives, herunder hvorvidt det kan omfatte oplysninger om den enkelte bolig- eller erhvervsenheds varmemeforbrug.

Datatilsynet skal i den forbindelse bemærke, at spørgsmålet om, hvorvidt videregivelse af personoplysninger kan anses for proportionelt efter persondata-

² Jf. *Lov om behandling af personoplysninger med kommentarer* (Henrik Waaben og Kristian Korfits Nielsen, 2. udgave, 2008), side 166.

³ Jf. *Lov om behandling af personoplysninger med kommentarer* (Henrik Waaben og Kristian Korfits Nielsen, 2. udgave, 2008), side 172.

lovens § 5, stk. 3, afhænger af en vurdering med inddragelse af karakteren af de oplysninger, der videregives.

3. Det følger af udkast til bekendtgørelse om varmfordelingsmålere, der anvendes som grundlag for fordeling af varmeudgifter, at bekendtgørelsen udstedes i medfør af bestemmelserne i erhvervsfremmelovens⁴ § 15, stk. 1 og 3, og § 22, stk. 4.

Det står ikke umiddelbart Datatilsynet klart, om der er hjemmel i de anførte bestemmelser i erhvervsfremmeloven til bestemmelsen i udkastets § 9.

4. Datatilsynet må herefter forbeholde sig sin nærmere stillingtagen til eventuelle behandlinger af personoplysninger som følge af bekendtgørelsens bestemmelser i tilfælde af en eventuel klage eller lignende.

Med venlig hilsen

André Dybdal Pape

⁴ Lovbekendtgørelse nr. 1715 af 16. december 2010 om erhvervsfremme.

den 14. maj 2013

Sikkerhedsstyrelsen

sik@sik.dk

Journalnr. 515-10-00001

Høring over udkast til 2 nye bekendtgørelser om varmfordelingsmålere

BL - Danmarks Almene Boliger har modtaget ovennævnte lovforslag i høring.

BL vurderer, at der med den nye bekendtgørelse sker en nødvendig stramning af kravene til varmemålerinstallationer og øget krav til varmemålerfirmaets varmeafregning.

I BL er vi dog bekymrede for en forringelse af kvaliteten af det målertekniske arbejde, der udføres af målerinstallatørerne, når der ikke skal en egentlig bemyndigelse til at udføre målerinstallationer. Vi ser derfor gerne, at der udover krav til en certificering efter DS/ISO 9001 samtidig stilles krav til en fagrettet uddannelse inden for målerteknik i form af et kursus. Hvis der kun er krav om ISO-certificering kan man risikere, at der kan være stor forskel i den viden og det målertekniske arbejde, der vil blive udført af målerfirmaerne.

Det er BLs erfaring, at mange klagesager fra varmemeforbrugerne vedrørende varmeregnskaber løber ud i sandet, da varmemeforbrugerne ikke kan gennemskue de mange informationer og de meget komplicerede varmeregnskaber, de får fra deres varmeleverandør eller målerfirmaerne. Dette betyder, at mange sager aldrig bliver ordentlig undersøgt. Det er derfor en rigtig god idé at Sikkerhedsstyrelsen udarbejder informationsmateriale, der er rettet mod varmemeforbrugerne, således at de bedre kan træffe afgørelse om fejl i varmeregnskaberne. Om informations materialet kan løse varmeaftagernes problemer med at gennemskue de meget komplicerede regnskaber er usikkert, hvis man ikke samtidig stiller krav til en mere gennemskuelig varmeafregning.

Med venlig hilsen

Mikkel Jungshoved